

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HÍRDETESEK:
4-hasábos példát sor egyezer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitótér példát sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 967.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, október 27.

Mal számunk főbb közleményei.

- A megjavított fizetési tervzet.
- Olaszország mentegetőzlik.
- Szervezködő keresztényszocialisták.
- Meggyilkolták a japán miniszterelnököt.
- Lónyal grófnő titkos esküvője.
- Hadüzenet Apponyi gróf rendeletére.
- Művészek otthonukban.
- A „hastáncosnő” kiskoru.
- A nagy postalópás.
- Az artistanő regénye.
- A lefoglalt jeggyűrű.

Az eladósodott város.

Arad, október 26.

Mint egy viharos elseje a könnyelmű fiatal ember életében: olyan a városra nézve az októberi közgyűlés. A multnak minden büne, a jelennek minden zavara s a jövőnek minden ijesztő réme most visít felé azokból a számokból, amelyeket a közgyűlés elé terjesztenek s azokból a nyomtatványokból, amelyekbe a főszámvevő a városatyákat sülyeszti. Ideje sincs az eddigi adósságokon elmerengeni, már ellepik a kérvények — jogos kérvények, igazságos kérvények, — amelyek teljesítésére újból a zsebébe kell nyulnia. S az a jó szándék, az eltökélt elhatározás, hogy ezután beosztással, takarékosan, vigyázva fog élni, újra semmivé foszlik, s a póttadóval ott van a város, ahol volt.

Volna nekünk pedig harmincegy millió korona vagyonunk, amint azt a város zárószámadása kimutatja, amelylyel szemben az adósságunk

csak nyole millió, úgy, hogy a tiszta vagyon huszonhárom millió. Csak-hogy a vagyonunkba felbecsülték a városnak hasznot nem hozó javait. A Baross-parkot például 532,300 koronára, a városligetet 504,000 koronára, a Holtmarost 60,000 koronára, a felső temetőt 128,000 koronára becsülte a számvevőség. Azután vagyonná tette, — persze csak papiron és nyomdafestékekkel — a városnak „hasznot hajtó jogait”. Mert a mi jövedelem, az vagyonnak a kamata. Ilyen módon a hegedűművészeket és a primadonnákat is örök áron eladható vagyonoknak lehetne tekinteni, a keresetüket öt százalékkal tőkésíteni. Es ezzel a logikával jogosan mondhatja a Dolovai nábob-beli főhadnagy: „Az én áram egy millió!” Hiszen ötvenezer koronát tud egy évben elkölteni.

A harmincegy millió korona tehát nem mind komoly vagyon s látuk, hogy legutóbb a nagy bankok milyen drágán akartak erre a bekebelezésre kölcsönt adni. A nyole millió korona adósság azonban mind komoly és mind valódi. Hogy milyen drága ez a tartozás, a zárószámadásokból nem tűnik ki; de az az adat, a mely szerint a „szenvedő tőke törlesztése és a kamatfizetés címén az elmúlt évben 16.251 koronával többet kellett fizetni, mint a mennyit előirányoztak, arra mutat, hogy a kölcsönök egy része, kamat dolgában, a „gavallér-adósságok” mellé állhat.

De nézzünk vigasztalóbb adatokat, ott, ahol a bevételek nagyobbak vol-

tak, mint amennyire számítottak. Találunk két ilyen tételt. Végrehajtási költség címén 10,793 kor. 4 fillérrel többet vett be tavaly, mint amennyit előirányoztak. Aki ezen örülni tud, az megérdemelné, hogy ezután az ő rovasára is szaporodjék a városnak ez a bevétele. Földhaszonbérékből 39,705 korona volt az előirányozottnál nagyobb bevétel. Ez se örvendetes valami. A város földbérleői tulnyomóan szegény kiscgazdák, akiknél a megnövekedett földbér a megélhetést teszi nehezebbé, küzdelmesebbé.

S az eladósodott városra torlódtott egy elháríthatatlan, szinte becsületbeli adósság: a tisztviselők fizetésrendezése. Akármennyire súlyosan érinti ez a háztartást, a rég húzódo kérdést végre meg kellett oldani. A bizottságokban, amelyek eddig a fizetésrendezési tervzettel foglalkoztak, már nem tanácskoztak arról, megadják-e a fizetésrendezést, vagy sem, hanem azokat az igaztalanságokat, kirívó hibákat tüntették el, a melyek a tervezet alsóbb fokozatain voltak, s a melyek hatása máris megnyilatkozott. A módosításokkal a tervezet talán minden érdeket kibékít, s Arad város tisztikarának nem lesz oka a törvényhatóság mostoha elbánása miatt panaszkodni. A törvényhatóság pedig a kielégített tisztviselői igények után a közérdek és a publikum javának fokozottabb kielégítését fogja várhatni, — és még egyet: hogy a bekövetkezendő esztendőben a szakadatlan pótlék- és más címen való tisztviselői

Agenor gróf és Szilasi Tamás.

Írta: Szomaházy István.

Szilasi, akinek záros határidőre kellett szállítani a regényét, szomoruan ült az íróasztal mellett s miközben a szomszédos ebédlőben a szobaleány a feleségét öltöztette, a következő regényfejezetet vetette lázasan a papírra:

XXIV. FEJEZET.

A férfi.

... A gróf a hintaszékben ült és lábát a kandallónál melengette. Odakünn hideg és nedves őszi nap borult a didergő világra, de az elegáns medvebőrös dolgozószobában, amelyet ezer exotikus csecsebecse ékesített, a tűz otthonos fénye áradt szét. A gróf a hintaszékben ült és hanyagul olvasta megszokott francia hírlapját. Finom gianaclis-cigaretájának füstje bodor karikákban tört a japáni-stilű menyegző felé és a csöndet alig zavarta meg más nesz, mint a papír diskkrét zörgése, mikor a gróf a másik oldalára fordította a francia ujságot. Az ezüstös óra, amelynek tetején egy rokokó vitéz állott őrt, szabályosan ketyegett. Ki tudja, meddig tartott volna ez az elálmosító asszonyi hang meg nem szólal az egyik homályos szögletben:

— Tehát? — kérdezte az ezüstös asszonyi hang.

Az egyik puha fauteuilben, amelyet hófehér medvebőr borított, egy fiatal, rózsás arcu teremtes ült, egy csipkébe és selyembe burkolt tündér-asszony, aki szomoruan, álmadozva tekintett bele a szoba alkonyi homályába. A grófné volt, a főváros legszebb asszonya, akiért — mint a mult fejezetben részletesen megírtuk, — csak a minap vívott véres párbajt a fiatal Gaston herceg a cinikus, gunyolódó Guidó báróval. A Gaston herceg gőzölgő vére tudvalevőleg pirosra festette a cinkotai erdő zöld fűvét és a budapesti társaságban mindenki tudta, hogy kora halálának e bájos asszony volt az oka, a szép, selyempongyolás grófné, aki most halkán, megtörve ismételte:

— Tehát?

A gróf letette az ujságot és egy újabb füstmaszkát boosátott föl az arabeszkes menyegző felé.

— Mit akar a grófné ezzel a kérdéssel? — mondta szenvtelenül.

— Azt hiszem, hogy a gróf tudja, miről van szó ...

— Már megint az utazásáról akar beszélni, nevetett föl a gróf gunyosan. Ugy gondolom, hogy elég érthetően fejtettem ki az álláspontomat a grófné előtt ... Ismétlem tehát századszor: Nem, nem, nem ...

A grófné most leesett a szőnyegre és szőke fejével sirva borult a nyugodtan cigarettázó férjére.

— Agenor, értsen meg, rebegte könnyezve. — Ez a levegő fojt, a társaság terhemre van, a bálók, a mulatságok untainak ... A szabad tengerre, a kék égboltra van szükségem, hogy csak némiképpen is magamhoz térjek ... Meg fogok halni itt ... érzem ... tudom ... bizonyos vagyok benne ... Legyen irgalmas, Agenor ... vigyen el ebből a borzadalmas légkörből ...

A gróf cigarettára gyujtott és az egyik lábát átvette a másikon.

— Grófné, — mondta aztán szárazon, — hagyjuk a fölösleges jeleneteket ... Tudja, hogy nincs kedvemre az érzékenykedés és mitsem gyűlölök annyira, mint a hiábavaló szóbeszédet ... Megmondtam, hogy nem viszem el a genuai tengerpartra — és ha ismer, bizonyos lehet afelől, hogy meg is tartom a szavam ... Ne okozunk tehát egymásnak fölösleges keserűséget, inkább osöngössünk Jeromenak, hogy a teát szolgálja föl ...

A csöngetyű felé közelített, de a grófné lázasan kulcsolta össze gyönyörű karjait.

— Agenor, susogta elhalóan, — Agenor, legyen jó ... az Istenre kérem ... Rabszolgája, hü kutyája leszek, ha a kérésemet teljesíti ... Önnek mindegy ... legfeljebb nem

A kilencedikbe: 3 adónegyedmester, 1 géji őrmester, 1 mezei rendőr őrmester, 9 kerületi biztos, 4 őrzető, 1 fogdafelügyelő, 1 kézbesítő, 1 kapus, 1 ejektorfelügyelő, 1 géji kántor.

A tizedikbe: 16 szolga, hidfelügyelő, 8 gyalogrendőr tizedes, 2 oszvezető tüzoltó, 6 lovasrendőr, 40 rendőr, 41 rendőr, 3 kürtös, segéd oszvezető, 12 tüzoltó, 6 lovasrendőr, 2 hordójelző munkás, 2 vágóhídi házmester tartozik.

Ma délután az összes kisebb javadalmazású tisztviselők megjelentek Varjassy Lajos polgármesternél és köszönetet mondtak neki azért a változtatásért, melyet a szervező-bizottságban az ő javukra eszközölt.

A polgármester biztosította a tisztviselőket jóakaratról és annál inkább örül megjelenésüknek, mert ebből a törvényhatósági bizottság is látni fogja, hogy a tisztviselők megvannak elégedve a fizetési rendezés tervével.

Szervezkedő keresztényszocialisták.

A válság eseményei.

Távirati tudósítás.

Arad, október 26.

A holnap összeülő minisztertanácsban kívül egy érdekes szervezkedés híre foglalkoztatta ma a politikai köröket. A keresztényszocialista párt-szervezet, melynek sok néppárti képviselő a tagja, hir szerint erős politikai akcióra készül és egy Szapáry grófban, állítólag Szapáry László grófban új elnököt fog választani. Néppárti körökben különben is gyanús mozgolódás észlelhető, ami miatt függetlenségi körökben a néppártot többben meg is támadták.

A mai nap politikai eseményeiről itt következik tudósításunk:

A holnapi minisztertanács.

Politikai körökben nagy érdeklődéssel néznek a holnap délelőtt tartandó minisztertanácsra. A minisztertanácsban hir szerint Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter be fogja jelenteni, hogy azokból a tárgyalásokból, amelyeket a függetlenségi párt vezetőtagjaival, mint Justh Gyulával, Holló Lajossal, Barabás Bélával, ma pedig Batthyány Tivadar gróffal és Mérey Lajossal folytatott, kétségtelenül megállapítható, hogy a függetlenségi párt semmi körülmények között sem hajlandó a hatvanhetesekkel együtt működni és még kevésbé hajlandó a gazdasági önállóságra irányuló törekvéséről és ennek bevezetéséről, az önálló magyar jegybankról lemondani. Ily körülmények között természetesen Andrássy Gyula gróf és Zichy Aladár gróf sem mondhatnak mást, minthogy ők sem látják fonttarthatónak a koalíciót. Így tehát a minisztertanács már konstatálhatja, hogy a király kívánságát nem teljesítheti és csak formadolog, hogy esütörtökön a függetlenségi párt, az alkotmánypárt és a néppárt intézőbizottságai is megállapítják ezt a tényállást.

Az intézőbizottságok ülése után Wekerle Sándor miniszterelnök Bécsbe utazik és kihallgatáson jelenik meg a király előtt.

Wekerle bécsi utjának idejét még nem állapította meg véglegesen. Lehet, hogy már pénteken elutazik a miniszterelnök és akkor szombaton megjelenik a király előtt, de lehet, hogy csak az ünnepek után, a jövő hét derekán megy föl.

A keresztényszocialisták akciója.

Érdekes mozgolódás híre hallatszik a néppárt tájékáról. A keresztényszocialisták ugyanis

vasárnapra országos kongresszust hirdetnek, amelyen nagy ünnepélyességek között ki akarják mondani az országos politikai párt megalakulását. Ezt a néppárti szervezetet akarják most fölhasználni arra, hogy egy esetleges kisebbségi kormánynak legyen a támogatója. Ezért a keresztényszocialisták eddigi vezetőjével és elnökével, Giesswein Sándor kanonokkal és néppárti képviselőkkel szemben vasárnap Szapáry Pál gróft akarják elnökké kikiáltani. Ez a csoport eredetileg Szapáry László gróft szemelte ki erre a „tisztségre“, de ő, a kinek vesztegetési kísérlete még nem mosódott el egészen, állítólag nem kíván még előlépni s maga helyett inkább az öcsését ajánlotta. Így került kombinációba Szapáry Pál gróf, aki a Khuen-féle kormányban kereskedelmi miniszter szeretne lenni.

E hírekre vonatkozólag egy újságíró meginterviewolta Giesswein Sándort, aki ezeket mondta:

— A Keresztényszocialista Szövetség, a melynek ezidőszerint én vagyok az elnöke, társadalmi és gazdasági szervezet, tehát nem politikai jellegű. Teljesen külön áll tőle a keresztényszocialista párt-szervezet, mely két év óta működik. Ennek a pártnak önálló vezetősége van és amíg a szövetség munkájában résztvesznek nem néppártiak is, addig a politikai pártban csak néppárti képviselők vagy pártonkívüliek vannak.

A szövetség vasárnap és hétfőn tartja idei kongresszusát és ezzel kapcsolatosan lesz a pártgyűlés is. Az a terv, hogy a szövetség társelnökévé Szapáry Lászlót kéri fel és ugyanőt, mint hallom, a politikai párt-szervezet elnökévé is jelölik. Ha az a hir igaz volna, hogy Szapáry vállalkozásának idegenszerű politikai célzata van, akkor én lemondok a szövetség elnöki állásáról. Vasárnapi megnyitó beszédemben különben ki fogom jelenteni, hogy a szövetség semmiféle alkotmányellenes akcióra nem kapható.

A néppárt és a függetlenségi párt.

Függetlenségi körökben erősen kommentálják a néppárt tájáról jövő híreket.

Nagy megbotránkozást keltett a függetlenségi képviselők között Csizmazia azon előadása is, hogy az alsólendvai kerület képviselője, Nyáry Béla, amikor legutóbb elvtársa, Szmercsányi György képviselő társaságában beszámolt mondott, ez utóbbi beszédében a többiek között azt is mondta hiszékeny hallgatóságának, hogy a függetlenségi párt csupán azért akarja az önálló magyar nemzeti bankot fölállítani, mert az osztrák-magyar közös bank nem katolikus vallású tisztviselőt elvből nem alkalmaz.

— A néppárt — így folytatta elbeszélését Csizmazia képviselő, — a vasárnapi népgyűlésünkre több mint 3000 embert mozgósított, hogy annak nyugodt lefolyását megzavartassa. De a néppárt törekvései így is kudarcot vallottak. Sőt éppen ellenkező eredményt értek el, mert a népgyűlés hangulatában nagy változás történt. Amidőn az egyik szónokunk azt hangoztatta, hogy a vallásfelekezeti kérdésben polgár és polgár között különbséget tenni nem szabad, a néppárti választókerületből összegyűlt közönség zajos tetszésnyilatkozatokkal kísérte a szónok fejtegetéseit.

A politikai válságról Holló Lajos, a banküzdelem egyik vezére következőleg nyilatkozott:

— Andrássy gróf hívei lázas tevékenységet fejtenek ki a politikai elvtagadók megkerítésére. Egyébként is erősen mozgolódnak. De ez nem jelent veszélyt a függetlenségi pártra, mert ez a párt egységes és szilárd. Legfeljebb egynehány kislelkű embert fognak tőlünk elhódítani, de ezekkel semmire sem fognak menni.

Olaszország mentegetődik.

A cár utjának eredményei.

Távirati tudósítás.

Arad, október 26.

A cár és az olasz király racconiggii találkozásáról majdnem az egész európai közvélemény úgy vélekedett, hogy annak éle a hármasszövetség ellen irányul. Egyes orosz lapok nyíltan hirdették, hogy Olaszország teljesen az orosz-angol-francia diplomáciához csatlakozott és annak balkáni politikáját, mely a közelmúltban oly veszedelmes háborúval fenyegette monarchiánkat, teljes erővel támogatják. Az olasz diplomácia most erősen védekezik e hírek ellen és szelvében hirdeti, hogy a racconiggii találkozás csak a békét szolgálja. Az olasz miniszterelnök ma azt is kijelentette, hogy a hármasszövetséget annak lejártakor meg fogják újítani.

A cári találkozó ez eseményeiről itt következik távirataink:

Chambéryből táviratozzák: Pichon francia külügyminiszter Modanetól Chambéryig kísérelte a cárt. Az uton Miklós cár és Pichon külügyminiszter az általános politikára vonatkozó kérdésekről tanácskoztak. A francia miniszter tiszteletére adott tíz terítékű dîner-n Izvolszki miniszter és Frederick báró is résztvettek. A cár, aki igen jókedvű volt, az egész ebéd folyamán társalgott asztaltársaival, különösen Pichon külügyminiszterrel. A dîner után Pichon és Izvolszki 35 percig tartó tanácskozásra vonult vissza, amely hir szerint az összes aktuális külpolitikai kérdésre terjedt ki. A konferencia, kiszivárgott hírek szerint, a francia-orosz szövetség utólagos megerősítését eredményezte. Amidőn a vonat Chambérybe érkezett, Miklós cár igen szívélyesen bucsuzott el Pichon külügyminisztertől.

Párisból táviratozzák: Tittoni olasz külügyminiszter kijelentette a Petit Parisien munkatársa előtt, hogy biztosíthatja, miszerint Oroszország szívesebben lát a központi hatalmakkal szövetséges Olaszországot, mint izolált Olaszországot, mert szövetséges államként összekötő kapcsot képez Oroszország és a hatalmak között. Giolitti miniszterelnök ugyanezen újságíró előtt jelentette ki, hogy a hármasszövetséget az esedékesség határidején meg fogják hosszabbítani.

Rómából táviratozzák: Az orosz és olasz külügyminiszterek tanácskozásán szóvá tették, hogy Szerbiát és Albániát bosnyák és hercegóc izgatók árasztják el és a gyakori határcidensek veszedelmessé válhatnak. A miniszterek a krétai kérdés megoldásának szükségéről is tárgyaltak.

Turinból jelentik: A Stampa jelenti, hogy Miklós cár Bardonechiából a következő táviratot küldte Viktor Emánuel királynak:

Olaszországot elhagyva, hálátelt szívvel gondolok Felsőgedre és Elena királynéra, kiknek jósága mélyen meghatott. Isten védjen benneteket és kedves gyermekeiteket.

Nápolyból táviratozzák: A francia flotta délelőtt 9 óra 40 perckor ideérkezett és üdvözlésekkel fogadták. A hadihajók a katonai kikötőben vetettek horgonyt.

Konstantinápolyból táviratozzák: A racconiggii találkozásról a Tasviri Efkiar ezt írja: Az olasz orosz entente nem biztosíthatja Törökország boldogulását, mert hódító vágy leselkedik mögötte és csak legfeljebb e két állam expanziós törekvéseinek szolgálhat korlátul. Oroszország kompenzációt keres a távol Keleten szenvedett veszteségeikért a nyugaton.

Az artistanő regénye.

Lola Montezről.

Egészen regénybe illő Lola Monteznek, a világhírű táncosnőnek élete, a mellyel egy csak imént megjelent francia könyv bőven foglalkozik és sok új, érdekes részlettel bőviti ki a változatos sorsu kalandornő életét.

Lola Montez — családi néven Maria Dolores Eliza Rosanna Gilbert — angol származású. Atyja katonatiszt volt és leányának meglehetősen hiányos nevelést adott. A kis Eliza alig volt tizenöt éves és már is megszökött egy James nevű szegény hadnagygyal. A szerelmes pár később házasságra lépett, beköborolta Indiát, szűkös viszonyok közé került és csakhamar elvált. Elválása után a Lola Montez nevet vette fel és mint „spanyol táncosnő” a londoni királyi színházhoz szerződött. Első fellépései eléggé tetszettek, de a diósósnak hamar vége szakadt. Ugyanis az egyik előadás alkalmával valaki elkialtotta magát: Hiszen ez a Betty James! — Ezt a felfedezést közölte ismerőseivel és barátjaival is és a tapsokba csakhamar püsszegés és füttyülés vegyült, amely nőttön-nőtt és így a szerepelés teljes kudarccal végződött. Londonból Brüsszelbe ment, ahol mint utcai énekesnő kereste kenyerét, azután Varsóba került, ahol ismét mint táncosnő szerepelt. Varsóban majdnem úgy járt, mint Londonban. Paskievics herceg, Varsó kormányzója ugyanis szerelmi ajánlataival ostromolta, de Lola nem hallgatta meg, amiért azután a herceg boszúból fizetett emberekkel kifüttyültette. De a táncosnő nem vesztette el hidegvérét, hanem a mikor a füttyök kissé elcsendesedtek, Lola a rivalda elé lépett és így kiáltott a közönség felé:

— Ezt a botrányt az igazgató rendezte, mert ura és parancsolója, az öreg herceg szerelmi ajánlatait visszautasítottam.

Ez után a kijelentés után a közönség hangulata egyszerre megváltozott. Oriási néptömeg kísérte a táncosnőt lakására, aztán a város lakossága nagy tüntetést rendezett a herceg ellen. Az igazgatóság oly nagy volt, hogy a rendőrség jónak látta a táncosnő ellen elfogatási parancsot kiadni. De Lola Montez nem ijedt meg. Elzárkózott lakásába, eltorlaszolta az ajtókat és kijelentette, hogy aki a szobát át lépi, — agyonlövi. Határozott fellépése annyira hatott, hogy üldözői békében hagyták.

Varsóból Szentpétervárra ment és szerencsecsillaga itt kezdett ragyogni. Itt sikerült neki a cár színe elé kerülni, akivel sokszor politikai beszélgetést folytatott. Ezek a beszélgetések mind sürűbbek lettek és egy ízben, amikor kaukázusi tiszték jelentkeztek a cárnál, ez a nála levő táncosnőt hamar egy ruhaszekrénybe rejtette.

Pétervárról Bécsbe került, ahol Liszt Ferenc is udvarához tartozott. Lola Montez varázslatos szépsége, szinte férfias bátorsága, élénk esze, szellemessége teljesen meghódították az agg zeneszerzőt. Mikor aztán Párisba jutott, a kor legjelesebb férfiai, mint Hugo Viktor, Lamartine, Balzac, Muset Alfréd, Dumas Sándor versengtek kegyeiért. Sok bányattatás után Münchenbe jutott az udvari színházhoz szeretett volna szerződni, de az igazgatóság elutasította. Felháborodva rohant a királyi palotába és kihallgatást kért a királytól. Ez a vakmerő kívánságon felboszongott és nem akarta fogadni, de szárnysegéde annyit beszélt a táncosnő elragadó egyéniségéről és szépségéről, hogy a király maga elé boszongtatta.

A királyt szemmel láthatólag meglepte a táncosnő szépsége. Azonban — mint egykoru feljegyzések állítják — a király bizonyos kételkedő célzásokat tett Lola Montez formáinak valóságára. Erre a táncosnő felkapott az asztalról egy ollót és felhasította kabátját. Két nap múlva a hatvanegy éves uralkodó azt mondotta egyik miniszterének:

— Azt hiszem meg vagyok babonázva.

Ez a király viselkedésén meg is látszott. A táncosnő állandóan a király társaságában volt és a különben zsongori uralkodó semmi pénzt nem sajnált kegyeltjéről, aki teljesen befolyása alá kerítette.

A volt táncosnő miatt miniszterválság is volt. A király ugyanis Lolát grófi rangra akarta emelni, de a miniszterium ellenezte és lemondott. A következő kormány azután semmi nehézséget nem gördített a terv elé és így lett belőle Landsfeld grófnő, aki ezután azután a politikába is beleavatkozott.

Emiatt az országban sok lázongás, tüntetés volt és ezek hatása alatt a király mégis megvált barátjától, akinek Münchent el kellett hagynia.

Ezentul szerencsecsillaga kezdett elhomályosodni. Bajorországból Angliába ment, ahol egy tiszt felesége lett. Ettől elvált és Amerikába utazott, ahol egyideig még vonzott közönséget, mert egy látványos darabot írt, amelynek tárgya a bajor udvari életből merített botrányok voltak.

Amde ez a darab is elvesztette vonzó erejét és Lola Montez, illetve Landsfeld grófnő nehezen tengette életét. Halála birtelen történt: szívizéhség érte. Arcképét I. Lajos, a táncosnő volt királyi barátja a legjelesebb művészek által megfestette, hogy ragyogó szépségében az utókor is gyönyörködhessek.

Meggyilkolták a japán miniszterelnököt.

Ito herceg halála.

Távirati tudósítás.

Arad, október 26.

Tokióból az a szenzációt keltő távirat érkezik, hogy Ito herceget, Japán legnagyobb emberét, a modern Japán megteremtőjét Karbinban meggyilkolták.

A szűkszavú távirat, mely az eseményt hirül adja, azt közli, hogy a mikor Ito márki Karbinba érkezett, egy koreai ember ugrott elébe és revolverét rásütötte. *A lövés halálos volt. Megsebesült a japán főkonzul és a japáni vasutak építészeti vezetője is.*

A merénylet sikerült letartóztatni.

Japánország Ito hercegben valóban legnagyobb fiát vesztette el. Európában és az egész civilizált világon Ito herceget Japán Bismarckjának nevezték. Ő volt az, aki megteremtette a modern japán alkotmányt s minden büszke győzelem, melyet a modernné lett Japán azóta kivívott, a haladás ésfelvilágosodás, a kínai és orosz háború diadalmas lefojtása az ő nevéhez fűződik. Rendkívüli szellemű, óriási erélyű és nagystilű ember volt. A jövődöbe látott, amikor inaugurálta az orosz háborút. Tudta, hogy Japán nagy sohasem nem lehet, csak akkor, ha kiszorítja Oroszországot Koreából és Mandzsuriából. Más eszköze és módja erre nem volt, csak az, ha háborút idéz elő Oroszországgal. Ez sikerült is neki. A győzelmes hadjáratban tanúsított magatartása, az intézkedések, amelyeket tett, a zsenialitás, amelylyel, mint akkori miniszterelnök, előkészítette Japánt a háborúra, nevét halhatatlanná tette nemcsak Japánban, hanem az egész világon is.

(Életrajza.)

Ito Hirubini herceg Choszu tartományban 1840-ben született, tehát most 69 esztendő. Nagaszakiban végezte tanulmányait és egyuttal elsajátította a holland és angol nyelvet. 1861-63-ig Angliában tartózkodott és visszatérése után (1864) mint közvetítő fáradozott, hogy a Choszu-törzs és az angol-francia hajóhad közötti összeütközést megakadályozza. 1870-ben Északamerikát látogatta meg, miközben különösen a pénzügyet és a pénzverdét tanulmányozta. A következő évben visszatérően hazájába, Osakában pénzverdét állított és ugyanakkor az első vasutat építette Japán földjén (Tokiótól Yokohamáig) 1871. barátjával, Ivaku-

rával több európai udvarnál járt küldetésben, hazatérése után pedig Kido, Okubo, Itagaki és Goto elvtársai szövetségében az alkotmányos kormányforma behozatalát sürgette. 1878. belügyi miniszter lett; 1882. a német alkotmány tanulmányozása végett Berlinben járt; 1885. a grófi rangot kapta s egyuttal miniszterelnökké lett, mely állástól azonban 1887. megvált. 1890. a mikádó Itot a felsőház elnökévé, 1891. pedig az államtanács elnökévé nevezte ki. Az 1889. február 11. kihirdetett és 1890. novemberélethe lépett, porosz mintára, mérsékelt liberális szellemben kidolgozott japáni alkotmánynak Ito a tulajdonképpen szerzője. Az 1890. november 29. megnyitott első és azt követő országgyűléseken mérsékelt liberális szellemben működött és midőn a kormány helyzete a radikális ellenzékkel szemben megingott, a mikádó újra rábizta a *miniszterelnökséget*. Az 1894. évi kínai háború küszöbén a hadi párttal tartott és bizván a japáni fegyverek diadalában, visszautasította az európai hatalmak beavatkozását, nemkülönben Forster J. északamerikai diplomatának közvetítését, a hiányos instrukciókkal ellátott kínai követet pedig (Detring vámházi igazgatót) azonnal az ország határára kísértette. Az 1894. október 16. Hiroshimában rendkívüli ülészakra egybehívott országgyűlés Ito gyűjtő beszédének hatása alatt egyhangulag szavazta meg a háború erélyes folytatására szükséges póthitelt és Itoval egyetértőleg el volt határozva, hogy Kinával szemben alaposan fogja győzelmét kiaknázni.

További szereplése az orosz-japán háború idejére és az azután következő időre esik. Szereplése és tevékenysége betetőzése és koronája volt államférfiai munkálkodásának. Az ő kormányzása alatt erősödött meg Japán annyira, hogy most Japán mintája a hatalmas és modern államoknak.

(A gyilkosság részletei.)

A táviratok, amelyek Ito meggyilkolására vonatkoznak, így szólnak:

Tokió, október 26. Ito herceget Karbinban egy koreai ember meggyilkolta.

Sanghai, október 26. Ideérkezett jelentés szerint Ito herceget Karbinba való érkezésekor egy koreai ember agyonlőtte. A japán főkonzul és a japán vasut igazgatója megsebesültek. A gyilkost letartóztatták.

Sanghai, október 26. Ideérkezett jelentések szerint Ito herceget, amikor Karbinba érkezett, egy fanatikus koreai agyonlőtte. A japán főkonzul és a japán vasut igazgatója megsebesültek. A gyilkost letartóztatták.

Deficit Ausztriában. Bécsből táviratozzák:

A képviselőház mai ülésén a pénzügyminiszter beterjesztette az 1910. évre szóló állami költségelirányzatot, amely 2,691,499,477 korona szükségletet és 2,649,456,741 korona fedezetet tüntet fel. A hiány tehát 42,042,736 korona, amely az 1909. évre szóló költségvetésben feltüntetett 1,907,961 korona hiánnyal szemben 40,133,675 koronával magasabb. A „Reichsrat” tétel a múlt évvel szemben 138,164 koronával nagyobb, ami leginkább a delegációk budapesti ülészése folytán szükségelt diéták és utiköltségek emelkedésére vezethető vissza. A „politikai igazgatás” cím alatt található 1,472,143 korona emelkedést főképen az állami alkalmazottak anyagi helyzetének javítására tett intézkedések indokolják. A vas-

utügyi minisztérium költségvetésében 155,577,280 korona a többlet, ami legfőképpen az áflamosított vonalak üzeméhez szükséges 155 millió korona beállításából adódik.

A nagy postalopás.

Mentegetődik a rendőrség.

Távirati tudósítás.

Arad, október 26

A budapesti postalopás ügyében tegnap volt egy fordulat, mely igazolta Hima Sámuel ártatlanságát. Ujabb fordulat, amely a tolvajok elfogatását eredményezné, nincs kilátásban. Olyan lanyha volt a rendőri nyomozás, hogy a tolvajok most már ungon-bergen tudhetnek, talán valahol a tengeren hajókáznak a szabad Amerika felé.

A rendőrség, hogy mulasztását valahogyan helyrehozza, az éjjel nagy razziákat rendezett nemzetközi betörőkre. Akadt is egynéhány „nemzetközi“, de ezeket szabadon kellett ereszteni, mert igazolták magukat. A nyomozás most már arra szorítkozik, hogy megfigyelteti azokat a helyeket, ahol a gyanus keresetű emberek költekeznek. Csakhogy ezt nem Budapesten, hanem valamelyik newyorki városnegyedben kellene végeztetni. Mert bizonyos, hogy a tolvajok ennyi idő alatt védett helyre utazhattak.

A postaigazgatóság kétezer korona jutalmat tűzött ki a tolvaj kézrekerítőjének a honorálására, azonfelül ideiglenesen felfüggesztette állásukból azokat, akik a 41. számú postahivatalban voltak. Helyettük most a versenyutcai posta alkalmazottai teljesítnek szolgálatot. A gyors fegyelmi eljárás a tisztviselőket tisztázni fogja a hanyagság vádjától és nemsokára visszahelyezik az egész személyzetet régi állásukba.

A rendőrség lázas kutatása ellenére nyom mindezeidig egyáltalában nincsen. A nyilvánított külföldiek közül többeket kihallgattak már. Senki ezek közül nem tud a lopásról. Maga a nyomozó hatóság is azt hiszi, hogy a tolvajok csak átutaóban voltak s mihelyt elvégezték a dolgukat, tovább álltak.

— Majd — mondta egy rendőrtiszt — megkerülnek a tolvajok. Fogyjon csak el a pénzük és lopjanak egy másik városban. Mihelyt elcsípték őket, mindjárt megtudjuk a személyleírás után, hogy ők voltak a váci-utcai posta tolvajai. Majd, majd...

Csakhogy 35,000 korona annyi pénz, hogy míg annak a végére járnak, még a személyleírásuk is megváltozhatik.

A budapesti rendőri sajtóiroda ma a következő hivatalos jelentést adta ki: „A postalopás ügyében ma egyes lapok a rendőrség nyomozását olyan kritikával illetik, mely egyáltalán nem állja meg a helyét. Többek között megjegyzések tárgyává teszik azt a körülményt, hogy a rendőrség kizárólag csak a postaalkalmazottak között kereste a bűnöst s azzal a lehetőséggel, hogy idegenek is elkövethették a lopást, kezdetben nem is törődött. Erre nézve a postaalkalmazottakhoz még kérdést sem intéztek. A nyomozás elemi követelményének olyan figyelmen kívül hagyása volna ez, hogy a rendőrség nem hagyhatja szó nélkül ezt a nyilván helytelen informáltságból eredő vádat. A rendőrség igenis a legkörültekintőbbben már a nyomozás kezdetén minden lehetőséget figyelembe vett és kiváló sulyt helyezett annak a megállapítására, hogy idegenek megfordultak-e a lopás idejében a kérdéses postahivatalnál, nem keresendő-e ezek között a tettes. Természetesen ennek megállapításában teljesen az akkor a postahivatalban volt postaalkalmazottak val-

lómására volt utalva. Azonban maga Hima Sámuel, bár ezzel magára terelte a gyanút, mégsem tudott, illetve akart visszaemlékezni semmi olyan momentumra, ami tápot adhatott volna arra a következtetésre, hogy a postán kívül állók követhették el a lopást. Sőt egyenesen tudatosan elhallgatta azt a körülményt, hogy — ép a lopás idején — egy idegen emberrel künn járt az utcán, akinek szivességéből, vagy borralaló reményében utbaigazitást adott. Félt az erre okvetlen bekövetkezendő fegyelmitől s hallgatásától még letartóztatása sem térítette el. A többi postaalkalmazottat hasonlóképpen kikérdezte a rendőrség, de ezek sem tudtak semmiről. Mint most utólag kiderül, nem tulajdonítottak fontosságot, el sem mondták tehát azokat a történeteket, melyekből ma már egész határozottsággal egy szervezett nemzetközi tolvajbanda működésére következtethetünk. Fordulatot adott a nyomozásnak Boldog János postaszolga vallomása, kit a rendőrség útoltsónak idézett be tegnap, habár nem is önként jelentkezett, még pedig azért, mert Boldog a lopás idejében ott sem volt a postahivatalban, csak két órával később jött oda, így az ő vallomása nem is volt lényegesnek veendő. Amikor azután ő hozzá is a rendőrség azt a kérdést intézte, hogy nem jártak-e az ő tudomása szerint akkor idegenek a postahivatalban, talán gyanusak — csak akkor állott elő Boldog azzal, amiket Hima Sámuel neki elmondott, de a rendőrségen s a posta főnökei előtt is elhallgatott. A rendőrség-nyomozása tehát igen is minden eshetőségre kiterjedt, nem a rendőrség körültekintési hiányán, vagy egyéb hibáján mult, hogy a nyomatókos gyanúokok alapján letartóztatott Hima Sámuel inkább maga ellen terelte a lopás gyanuját, semhogy fegyelmi alá kerüljön.

Művészek otthonukban.

Krisch Aladárnál.

Furcsának, hogy ne mondjam tolokodásnak tartom azt, mikor a kritikus, vagy az arra még kevésbé hivatott közönség belenyul tollával, véleményével egy-egy neves ember életébe és szándékosan kikutat abból egy mozzanatot, melyek sehogyse valók a nyilvánosságra. Inkább arra jök, hogy az emberek sokszor amúgy is kicsinyes gondolkodásának tápot adjanak.

De a legérzékenyebb nagy ember se veheti zokon, ha magánkörülményeiből elmondanak néhány oly vonást, melyre az intelligensebb közönség számot tart.

Körösfői Krisch Aladárt, a festőművészt kerestem fel otthonában. Azt az embert, kinek munkálkodását a Nemzeti Szalon kiállításával kapcsolatban az egész ország sajtója méltatta.

Önkénytelenül az embert keressük a művészi munkák hátterében. És a nagyközönség mindig kíváncsi rájuk. Hát én soha egyszerűbb, természetesebb embert nem láttam ennél a nagy festőnél!

Elég volt belépnem a kapuján, hogy ezt azonnal megéreztem. Napsütötte homokos udvarán egy sereg gyermek játszott. Fele a házhoz tartozott, fele meg amazoknak volt „vendége“. Játszótársai. Rám se néztek és így zavartalanul figyelhettem a gyermekesereget. Csakhamar megtudtam, melyek a Krisch Aladáré gyermekei. A legszebbek, a legerőteljesebbek, kiket valaha láttam. A karjuk, a csupasz lábuk olyan, mint a tömört vas. Egy szál fehér hosszú kalotaszegi ing van rajtuk, derekukon a szépen delgőzött széles barna, vagy fekete bőr öv, ahová a kalotaszegi paraszt a pénzesekéjét rejti. Ragyogó aranyozóke, hosszú göndör hajborul az apróságok izmos vállára, amint egy pillanatra rám néznek.

Már nem tudom, veranda-e, vagy tornác, vagy „ereszalja“ van a ház előtt. Az ereszalja illeik ide fecsketőfókkal. Itt lép ki a gyermekek apja. Ha nem tudnám, hogy ő az, ugyanis rá kellene ismernem, a hullámos szőke fejről, a ruhájáról, a szellős könnyű szandáljáról.

Miért nincs megengedve más szegény halandónak is ez a becsület, egyszerű, kényelmes, őszinte, természetes öltözködés? Körösfői Krisch Aladárt, ha más ruhában találtam volna, csalódást érezek.

A műteremben mintha egy kis homály volna a felső világítás folytán. A ragyogó napfényről belépve egy pillanatra nem látok. Csak hallok valamely zongora kopogást: kip... kop... kop... kop... De sehegyse látom a zongorista fejét. Hogy is látnám! A legkisebb apróság előtt való picici kis lányka ül a zongora előtt. Két éves. Nincs rajta egyetlen szál ruháska se, mert így egészséges. A nagy fekete zongora mellől az aranyozóke apró feje nem látszik ki, csak a kip... kop hallatszik.

Ránk se néz az izmos kis csöppesség. A zongoraszék közepén ülve olyan, mint egy nipp.

— Most Rubinstein kérem! — kiált fel a picike és édes anyja egy füzetet tesz elibe, de ő megismeri, hogy az nem Rubinstein. Leszáll és kikeresi. És tovább üti... kip... kop...

De a lelkében benne van, hogy ő most Rubinstein, Wagnert, Schubertet, Chopint stb. játszik. A nagy zenei nevekkel csak úgy dobálózik. Elgondolom: mi lehet egy ilyen gyerekből, aki egy műterem remekeivel játszadozik és beleszívódik lelkébe azok szeretete?!

A legnagyobb lányka, úgy 10 éves. Vaskos, izmos, csupa élet az arca, az alakja. Zárkózott, komoly gyerek. Mint az édes anyja. De a háttérben tudni kell, hogy ez a legmelegebb szívű édesanya, szerető feleség. Hát másképp hogy is sugárzana ennyi harmóniát ez a ház!

Krisch Aladár mosolyogva áll a műterem közepén. Gondolkozik, mit is mutasson még? Most ebből, most abból a sarokból hoz elő egy-egy képet. Halomba van rakva a sok vázlat.

A falak mentén nagy és híres festmények huzódnak meg, melyek ragyogó tanúságai Krisch Aladár művészetének.

Oh be szép, be szép itt minden! Higgyék el, szebb, melegebb, hangulatosabb ez a műterem, száz kiállításnál. Itt jobban érzik a lélek. És itt is megláttam az emberben a művészt; a művészen az édesapát. Milyen szeretettel simogatta a tekintete azt a képet, mely az ő arisztokratikusan zárkózott, komoly kis lányát ábrázolja havas téli felszereléssel!

Csak most kezdek el csudáikozni. Hát ez mi? Azt hittem teremdisz az a kétszobor ott. Nem. Ujabb disze Krisch Aladár másik művészetének. Kevesen tudják, hogy ez az ember szobrász is. Az agyagot ép úgy kezeli, mint az ecetet. A teremnek az a része egészen a szobrászé. Felesége és kis lánya szobra félig készen mosolyog rám. Minden olyan otthonos, meleg itt. Amott a puha hatalmas pamlag. Munkaszótka, zongora. Istenem! kell-e ennél ideálisabb otthon?

Ismét más sarokba megy a művész. Ott egy urral tanácskozik. Nini! Hiszen ez egy újságíró! Hol is láttuk egymást? Igen, a Balatonon, az újságíró kongresszuson. Uramfia, az én elegáns zsurnalisztám egy fanyelű biciskával lázasan farag, tele van a hely forgácsal. Krisch Aladár is mellé telepszik és faragnak, faragnak! A művész egyik képéhez, bioskával, maga faragja a stilszerű magyar népies keretet.

Vajjon még mit nem tud ez az ember? Nem tudom. De azt tudom, hogy kevés ember tud ilyen egyszerűen, becsületesen meleg szívű lenni!

Ádám Éva.

Lónyai grófnő titkos esküvője.

Házasságkötés zárt ajtók mögött. — Stefánia sógornője és az urasági ispán.

— Fővárosi tudósítónk telefonjelentése. —

Arad, október 26.

Nagy titokban érdekes esküvő folyt le tegnap egyik fővárosi anyakönyvvezető előtt. Lónyai Margit grófnő, Lónyai Elemér grófnak, Stefánia főhercegasszony férjének nővére, házasságot kötött egy urasági ispánnal: Kézdivásárhelyi Árpád Ferenc Gusztávvval. A sok keresztnevű férfi és a grófnő házasságáról sem a rokonok, sem az ismerősök nem tudtak. Az új asszony, aki férjénél tíz esztendővel idősebb, nem áll szóba senkivel és közelálló is csak annyit tudnak a házasság előzményeiről, hogy Kézdivásárhelyi Á. F. Gusztáv évekként ezelőtt ispán volt a most már kissé elszegényedett grófnő birtokán.

A házasságkötésről fővárosi tudósítónk ezeket jelenti:

A titkos esküvő.

Az Aradi-utca 21. számú házban van a budapesti VI. kerület előljárósági épülete. A földszinti jobboldali folyosón, mely állandóan zsúfolva van esketéseket, haláleseteket stb. bejelentő felekkel, tegnap reggel egy magas, negyven évesnek látszó, elegáns angol ruhába öltözött hölgy jelent meg egy nála jóval fiatalabb, kopottas külsejű férfi kíséretében. A feleket Heský Ferenc anyakönyvvezető fogadta.

— Én Lónyai Margit grófnő vagyok — szólta a nő.

— Én Kézdivásárhelyi Árpád Ferenc Gusztáv vagyok — mutatkozott be a férfi, aki erre irásokat vett elő és azokkal igazolta mindkettőjük személyazonosságát. Majd diszpenzációt mutatott elő és bejelentette, hogy házasságot akar kötni a grófnővel.

Az anyakönyvvezető, miután konstataulta, hogy az iratok rendben vannak, délelőtt 11 órára tüzte ki az esketés idejét. Kézdivásárhelyi távozás előtt még arra kérte az anyakönyvvezetőt, hogy az esketési szertartástól minden érdeklődőt tartson távol, mert sem ő, sem a grófnő nem óhajtja, hogy a házasságkötés mindjárt nyilvánosságra kerüljön.

Tizenegy órakor az érdekes pár újból megjelent az anyakönyvvezető előtt.

— Tanuk nincsenek? — kérdezte az anyakönyvvezető.

— Nincsenek — mondotta a grófnő. — Nem akarom, hogy ismerőseim közül akárki tudjon a dolgról.

Az anyakönyvvezető erre szolgájával azonnal kerestetett két embert, afféle hivatasos esketési tanut, akik olesó ellenszolgáltatás fejében szoktak tanuskodni az esketéseknél: Komáromi Károly vállalkozót és Gróh Sándor szolgát. Ezek megjelentek az anyakönyvvezető szobájában, hová azonban senki mást nem bocsátottak be. Mikor egyik kíváncsiskodó hivatalnok benyitott, az anyakönyvvezető ezt is kiküldte s az ajtót belülről bezárta.

Elhangzott a két igen, mire az anyakönyvvezető sablonos rövid beszéd kíséretében házaspárnak jelentette ki Lónyai Margit grófnőt és Kézdivásárhelyi Á. F. Gusztávot, aki gazdasági felügyelőnek jelentette be magát az esketésnél.

Az új házaspár.

Lónyai Margit grófnő Budapesten a Vörösmarthy-utca 59. számú háromemeletes bér-

palota tulajdonosa. Esztendőnk óta lakik a ház földszintjén teljes visszavonultságban. Vidéki birtokait apránként eladogatta és állandóan a fővárosban tartózkodott. Gyakran meglátogatta itt testvére, Lónyai Elemér gróf és még néhány rokona.

Egy újságíró ma elment a grófnő lakására, de az új asszonyt nem találta otthon. Kora reggel elment hazulról és kijelentette, hogy csak későn este tér haza. A lakásban átalakítási munkálatokat végeznek; a személyzet semmit sem tud a grófnő házasságáról. Azt mondják, hogy a grófnő reggel el szokott menni hazulról, egy hotelbe megy, ahol valószínűleg Kézdivásárhelyi lakása van és este jön haza.

Az új pár egy ismerőse ezeket mondta:

— A házasság mindenestre feltűnő, mert én, aki a grófnőt és a férjét ismerem, tudom, hogy ez még meszaliánsznál is több. A grófnő valamikor nagyon gazdag volt, de úgy látszik, nem értett a gazdálkodáshoz, mert vagyonából jó részt elköltöztet már. Lónyai Elemérrel több ízben haragban volt, de most jó viszonyban vannak. A grófnő háza most nagyon meg van terhelve és hitelezői állandóan ostromolják, bár még mindig van vagyona. Én úgy vagyok értesülve, hogy a férj, aki magát gazdasági felügyelőnek mondja, ispán volt a grófnő birtokán és közel tíz évvel fiatalabb a grófnőnél. Az ispán az utolsó hónapokban sokat járt a grófnőhöz. Tisztességes, korrekt embernek ismerem. A házasságot a grófnő szigorúan titkolta. Rokonai sem tudnak róla, különben feltétlenül megakadályozták volna.

Az új pár a grófnő anyagi ügyeinek elintézése után bir szerint külföldi nászútra megy.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: A lilium, színmű. Bemutató előadás. (A bérlet.)
Csütörtök: A lilium, színmű. (B bérlet.)
Péntek: Lammermoori Lucia, opera. Yvonne de Treville felléptével. (B bérletszűnet.)
Szombat: A szultán, operett. Új betanulással. (C bérlet.)

Yvonne de Treville vendégjátéka.

Mindig esemény számba megy, mikor Yvonne de Treville, a világhírű énekesnő vendégszerepel nálunk. Valami magasabb, tisztultabb művészi atmoszférába képzelet magát az ember, mikor Treville csodás hangját és tökéletes ének-művészetét hallja. Az ő művészete a fejlettségnek azon a magas fokán áll, melynél tökéletesebbet képzelni sem lehet. Érthető tehát, ha Arad műértő publikuma valóságos buszjáratot rendez a Treville vendégjátékok alkalmával a színházba.

Az egész világ meghódolt már Yvonne de Treville nagy művészetének és az aradi publikum csak egy töredéke annak a Treville-t csodáló tömegnek, mely világszerte babérral rakta a nagy művésznő lábaihoz.

Ma este Verdi gyönyörű operájában, a Traviatában csodáltuk ideális csengésű hangját. Valóságos tanulmányt lehetne írni Treville ének-művészetéről, mellyel ma egyetlen művésznő sem versenyezhet. Staccato, mint a gyöngyszemek a fűzerről, úgy peregnék ideális, tisztán ragyogó színpompában: Koloratúrája extázisba hozta a hallgatóságot és kitűnő játéka betetőzi a hatást. Érthető tehát a lelkesült ünneplés, melyben a közönség ma este részesítette a nagy művésznőt. Partnerjei, Ferrari és Ercolani teljes mértékben hozzájárultak a sikerhez.

Ferrari Alfrédját már sokszor méltattuk. Ma este kitűnően volt diszponálva és nagy elvezetést nyújtott a közönségnek. Ercolani piano gyönyörűek, a magasabb regiszterekben azonban sokat veszít színéből, tulságosan erős és esiszolatlan. Játékban sok illúziót kelt. A kar helyenkint ingadozott és a táncosnők kevés izléssel vannak összeválogatva. A zenekar kifogástalanul működött. H. G.

* Blaháné és Ujházi egy új darabban. A budapesti Nemzeti Színház két nagynevű örökös tagja: Blaha Lujza és Ujházi Ede — mint a P. N. írja — az idei szezonban egy új darabban, tehát mind a ketten új szerepben lépnek a budapesti közönség elé. A szerencés szerző, akinek darabjában Blaháné és Ujházi fogják a főszerepeket kreálni, Móricz Zsigmond, az új magyar író-gárda egyik kiváló tehetségű tagja. A darabja háromfelvonásos paraszt-vigjáték, a címe: „Sári bíró” és a minap fogadta el előadásra a Nemzeti Színház igazgatósága. A címszereplő egy pipogya falusi bíró, aki helyett mindent okos és nyelvszerű felelése intéz és ezért hívják Sári bírónak. A magyar újdonság bemutatóját decemberre tervezik.

* A lilium. Holnap mutatják be A lilium című nagyszerű színmű-újítást, amely a budapesti Nemzeti Színháznak állandó műsor-darabja. A főszereplők a következők: Novák Irén, K. Kápolnay Juliska, H. Harmath Józsa, Beregi, Keszler, Várnay és Delli.

* Yvonne de Treville, a világhírű operaénekesnő pénteken lép fel másodszor a Lammermoori Lucia címszerepében. Jegyek előre váltathatók a téli színház nappali pénztáránál.

* Nagy Endre kabaréja. Az a sok finom elmesség, a frappáns szatíra, meg a páratlanul ötletes tréfák egész tömege, ami Nagy Endre kabaréjában napról-napra elhangzik, beszédesen bizonyítja, hogy ez a színpad egyedülálló és speciális intézménye Budapestnek. Eleven kapcsolatot tart fenn az élettel a Nagy Endre kabaréja, az aktualitások megelevenednek a színpadon és mindig ötletes és mulattató módon, szatirikus kedvben állítják a közönség elé az eseményeket; egyúttal pedig éles és azért mégis finom formában adják a politikai, társadalmi és művészeti jelenségek kritikáját. E mellett sohasem feledkezik meg Nagy Endre arról sem, hogy a műsora jóleső vidámságokkal és friss, mulattató ötletekkel, apró színpadi tréfákkal szolgáljon. Ezt a célját főnállása óta talán még sohasem valósította meg olyan tökéletesen Nagy Endre kabaréja, mint a mostani műsorról. Egy kis egyfelvonásos vigjáték, „Csipke-pöngyola” a címe, vezeti be a műsort, majd sorra következnek az ötletes kuplék és a színpadi tréfák. Legnagyobb sikere a „Szépségesték”, a „Lipótvárosi disztichonok”, az „Új kávéház” című számoknak van. Szép Ernő aktuális strofái, amelyek Sajó Géza énekel, tele vannak kedves és frappáns ötletekkel. Nagy sikere van a „Cook”-ról szóló kuplénak is. Medgyaszay Vilma és Ferenczy Károly, a kabaré két legnépszerűbb művésztől meglehetősen szerettél ünneplés estéknél. A kitűnő műsorhoz Nagy Endre frappáns szatirikus és páratlanul elmés konferálása adja meg a keretet.

* Az Uránia műsora. Fél Európa Bleriot személyével foglalkozik. Az emlékeztető budapesti felszállás után fél millió ember lelkesedett érte, élükön a királyjal, most pedig a román főváros felé utaztában Aradon szerzett csodálókat. Nemesak mint a huszadik század legnagyobb feltalálója talál lelkes bámulókra Bleriot, hanem mint ember is egyike a legvonzóbbaknak. Talán ez a személyes varázs is egyik magyarázata annak, hogy a közönség lankadatlan érdeklődése mellett kerül színpadra nap-nap után a Bleriot budapesti felszállását megörökítő mozgófénykép. Ma ép olyan lelkesedéssel és meghatótt érdeklődéssel nézik az utólrhetőetlen produkciót, mint a kép bemutatásakor. A műsor különben is telis-tele van szebbnél-szebb mozgófényképekkel, melyeknek maga a közönség elismerése és tetszése a legjobb reklám. A pompás műsor még csak szerdán kerül előadásra és csütörtökön új műsort mutat be az Uránia. 791.

HADÜZENET Apponyi rendeletére.

A gör. kel. román egyházmegyék határozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 26.

Hónapok óta tart már a harc a görög keleti román egyház és a válás- és közoktatásügyi kormány között, Apponyi Albert gróf ismert nyelvrendellete miatt. A görög keleti román lelkészek, bár a rendelet végrehajtására kijelölt idő már eltelt, vonatkoznak a miniszter rendeletét fogantatosítani. Most történt meg a görög keleti egyházmegyék részéről az utolsó lépés, amelylyel hadat üzentek a közoktatásügyi kormánynak. Oncu Miklós dr. orsz. képviselő indítványára mindhárom egyházmegye, a nagyszombati, aradi és karánsebesi, egyhangulag kimondta, hogy az egyházmegyék összes lelkészeit fegyelmi büntetés terhe mellett eltiltja a nyelvrendelet végrehajtásától.

Az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetést folytatott ma Oncu Miklós dr.-al, aki a kongresszusi határozatról ezeket mondotta:

— A harc, amely a nyelvrendelet ügyében a gör. kel. román egyház és a kultuszminiszter között folyik, tulajdonképpen még 1902-ben kezdődött. Évek óta irnak fel a román egyházak a miniszterhez sérelmeik orvoslása érdekében, eredmény nélkül. Eleinte legalább válaszolt a felterjesztésekre a közoktatásügyi miniszter, de a jelenlegi rezsim óta memorandumainkat még csak válasza sem méltatják. A mi követeléseink jogosak és törvényesek. Az 1868. évi közoktatásügyi törvény 17. §-ának második bekezdése világosan fixirozza jogainkat. Ez a törvény minden kétséget kizárólag kimondja, hogy a nemzetiségi vidékeken felállított állami iskolákban, ott, ahol a nemzetiségi nyelv a tulnyomó, a tanítás az illető tanulók anyanyelvén történjék.

Ez a törvény életben van és mi ragaszkodunk hozzá. A lelkészeinket pedig a nagyszombati görög keleti román kongresszuson fegyelmi büntetés terhe mellett eltiltottuk az Apponyi-féle rendelet végrehajtásától. Az erre vonatkozó határozat így szól:

A kongresszus, mint a görög keleti román egyháznak legfőbb képviselője mindenben helyesli és magáévá teszi a három görög keleti román egyházmegye és a metropolitai konzisztórium által a nyelvrendelet ügyében a vallás és közoktatásügyi miniszterhez intézett felterjesztés hangját és tartalmát. A kongresszus annak a nézetének ad kifejezést, hogy a román egyháznak a hitoktatás terén érvényben levő jogainak semmiféle megsértését nem tűrheti és nem adhatja beleegyezését ahhoz sem, hogy a népiskolák felsőbb három osztályában — jelesül a IV—VI. osztályban, — a hittan tanítás főbb elvei és a megszokásosabb imák magyarul is taníttassanak.

A kongresszus megtiltja az összes görög keleti román lelkészeknek, hogy az egyházmegyék rendelkezéseinek kívül idegen hatóságoktól bármilyen rendelkezést is elfogadjanak, vagy ezek alapján bármilyen funkciót teljesítsenek. És ha valaki a kongresszus ezen rendelkezése ellen cseleked-

nék, ezen egyház ellenes cselekedete miatt fegyelmi uton fog felelősségre vonatni.

A kongresszus Oncu Miklós dr. javaslatára minden hozzászólás nélkül, egyhangulag mendotta ki ezt a határozatot.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Polgármester és főkapitány pöre. Temesvárról jelentik: Szekeres Zoltán, Versec volt főkapitánya még 1907. év november havában egy Versec város törvényhatósági bizottsági tagjaihoz intézett nyílt levélben súlyos vádakkal illette a város polgármesterét, Rezucha István dr. Emiatt az ügyészség megindította az eljárást Szekeres ellen hivatalból üldözendő rágalmozás miatt. Az ügy tárgyalását szombaton reggel kezdette meg a temesvári polgárbíróság s ma hozott ítéletet. Ma déli egy órakor hirdette ki Mühlbach Károly, az esküdtek főnöke a verdiktet, amely a feltett kérdésre igennel felelve, bűnösnek mondotta Szekereset a nyilvános rágalmozás vétségében. A kir. törvényszék a verdikt alapján Szekeres Zoltánt bűnösnek mondta és ezért ötszáz korona fő- és hatvan korona mellékbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen vádolt és védő semmisségi panaszt jelentettek be.

§ A gépiügynök üzemei. Jogi szempontból igen érdekes bűnpört tárgyalt ma Köller táblai bíró tanácsa az aradi törvényszéken. Rebenshaft Aron, alias Révész volt a vádolt. Rebenshaft, a Singer Co varrógép társaságnál volt ügynöki alkalmazásban. Ilyen minőségben 1908. július havában kiment Lippáról Tótváradra, ahol azt hirdette magáról, hogy varró iskolát akar felállítani. Tótváradon felkeresett egyes családokat, akiket arra kért fel, hogy irassák be leányaikat az alapítandó iskolába. Néhány családnál sikerült is neki kitöltetlen nyomtatványokat aláíratni. Rebenshaft a varrógép iskolát nem nyitotta meg, ellenben az aláíratott nyomtatványokat mint gépet megrendelő leveleket küldötte be a cég aradi fiókjához, ahonnan a megrendelő levelek alapján három gépet elküldöttek Tótváradra. Rebenshaft megírta, hogy a felektől 80 korona előleget vett fel és azt kérte javukra elszámolni. A cég aradi fiókja Rebenshaft Aronnak provízió fejében 141 koronát kifizetett. A tótváradiak azonban nem váltatták ki a részükre hamis megrendelési ív alapján küldött gépeket, hanem csalás miatt feljelentették Rebenshaft Aront. A törvényszék a mai tárgyaláson Kovács József dr. királyi ügyész vád és Nemess Zsigmond dr. ügyvéd védőbeszédének meghallgatása után Rebenshaft Aront hat havi börtönbüntetésre ítélte el.

§ A gyoroki bíróválasztás epilógusa. A gyoroki bíróválasztásból kifolyólag régóta ellenséges viszonyban élnek egymással Heretek László és Arató Gábor gyoroki lakosok, akik mindketten egyszerre voltak bírójelöltek. Heretek László és felesége ma hatóság elleni erőszak büntetése miatt állottak az aradi királyi törvényszék előtt. Azzal voltak vádolva, hogy egy végrehajtásnál, amelyet Arató vezetett el lenük, ellenszegültek és tettelesen is inzultáltak a végrehajtót. Ezenkívül Heretek állítólag azt mondotta, hogy a községi bírót 6 200 koronával megvesztegette. A törvényszék Kovács dr. ügyész vád- és Marsieu dr. ügyvéd védőbeszéde után, csupán a becsületsértés vétségében mondotta ki a vádlottakat bűnösnek és elítélte őket egyenként 60—60 korona pénzbüntetésre.

A „hastáncosnő“ kiskoru.

Tárgyalás az aradi bíróság előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 26

Sándor Stefi egy dugszdag budapesti mérszáros leánya, ezenkívül kabaré művésznő, sőt „hastáncosnő“. Ez utóbbi minőségében, mint a „Központi“-ban működő Bérczi-féle orfeum tagja, a nyár folyamán alaposan izgatta az aradi ifjuság kedélyhangulatát. Amikor Sándor Stefi megjelent a dobogón és belekezdett valami szolid kabaré-számba, melyre még a legvénebb habitúék is pirultak, az ifjuság lázasan követelte:

— Lássuk a hastáncot!

— Huj-juj-juj-juj, nem bírok magammal! — és eféle viarakiáltások hallatszottak. Stefike pedig világoskék uszályos ruhájában ellejtette a hastáncot, még pedig közkívánatra kétszer, háromszor is. A hastánc imádóit azonban egy szép napon kellemetlen meglepetés érte. Sándor Stefi eltűnt Aradról. Váratlanul, minden előzmény nélkül. Valami pikáns ügygyel hezták összefüggésbe a kabaré hölgy hirtelen eltávozását. Bérczire, a direktorra nézve egyszerűen pótolhatatlan volt a kedvelt hastáncosnő eltávozása és mivel másképpen nem tudott magán segíteni, 144 korona kár erejéig bepörölte a hűtlen Stefit.

Deutsch Izsó dr., az artisták főügyésze vitte a nagy pört a szépséges Stefi ellen. A hastáncosnő az első tárgyaláson nem jelent meg, hanem a következő levelet küldte a tárgyaló Éles járásbírósnak:

Kedves Bíró ur!

Bizony isten azt hittem, hogy a budapesti járásbíróshoz vagyok tárgyalásra idézve és csak a tárgyalás reggelén — amikor fel akartam menni, — vettem észre, hogy az idézés Aradra szól. Beláthatja tehát kedves bíró ur, hogy nem mehettem el, kérem, ne tessék elmarasztalni egy szegény artistanőt, hanem ügyemben új tárgyalást kitűzni.

Budapest, 1909. okt. 8.

Sándor Stefi.

A mai igazolási tárgyaláson, ahol a hastáncosnő képviselőjében Avarffy Ferenc dr. jelent meg, a felperesi ügyvéd előzékeny volt és hozzájárult, hogy az igazolási kérelemnek helyt adjanak. Ez meg is történt és így érdemben tárgyaltak.

— Kérem a kereset elutasítását, — mondotta Avarffy dr. — mert ügyfelem, Sándor Stefi még kiskoru és így érvényes jogügyletet nem köthet. Minthogy a kereset alapját az a szerződés képezi, amelyet kiskoru ügyfelem irt alá, felperes abból jogokat nem szerezhethet.

— Én elismerem, — mondotta Deutsch dr. — hogy alperesnő még tényleg úgy néz ki, mintha kiskoru volna, mindazonáltal, miután én nem fogadom el azt a mondást, hogy „mindenki aynyi idős, amennyinek látszik“, — kénytelen vagyok alperes kifogásait tagadni.

A bíróság erre elrendelte Sándor Stefi születési bizonyítványának beszerzését, mert Éles bíró elsősorban azt akarja megállapítani, kiskoru-e hát csakugyan a szép hastáncosnő?

TANÜGY.

(—) Ösztöndíjak odaitélése. A tanács azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a Hertschka-ösztöndíjat Feiszthamer János IV. polgári iskolai, a Salacz-ösztöndíjat Gaál János VII. gimnáziumi tanulónak ítélje oda.

HIREK.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 27-én az időjárás: változó-kony, hűvös, keleten sok helyütt csapadék, szeles.

— **A Nemzeti Szalon anyagi ügyei** Fővárosi tudósítónk jelenti, hogy a *Nemzeti Szalon* ellen ma különös vádat emelt néhány esti lap. Az újságok szerint a Nemzeti Szalon a fővárostól olyan helyiséget bérelt ki, ahol kávémérés is van. A lakbér huszezer korona, amelynek felét a kávémérés tulajdonosa fizeti, de ha az esőbe megy, akkor a Szalon pénztárát terheli az egész huszezer korona. Ezenkívül még azt is megírták, hogy a Szalon nagy anyagi zavarokkal küzd. Erre vonatkozólag *Déry Béla*, a Nemzeti Szalon titkára ezt a nyilatkozatot tette:

— Kötelességem kijelenteni és előrebocsátani azt a köztudomású tény, hogy a Nemzeti Szalonnak, mint minden haszon nélkül dolgozó kulturegyesületnek vannak ugyan adósságai, de ezek olyan természetűek, hogy a Nemzeti Szalon további kulturműködését egyáltalán a legkevésbé sem befolyásolják. Az is tény, hogy a Nemzeti Szalon elnöke: *Andrássy Gyula* gróf évek óta sok anyagi segítséggel támogatta a *Nemzeti Szalont*, de ezidőszerte olyan kedvező a Szalon működése, hogy sem az elnöknek, sem a kormánynak többé anyagi áldozatába nem fog kerülni. Nagyon természetes, hogy az adósságok kifizetése még néhány esztendőbe telik, mert a Szalon, amely igen csekély adminisztratív költség mellett minden jövedelmét a művészet támogatására fordítja, máról holnapra a 15 év alatt összegyűlemltet adósságokat ki nem fizetheti. Ehhez természetesen a fő- és székváros közönségének jóindulata is szükséges. A főváros tanácsának mult csütörtökön hozott határozatát, amelylyel állítólag a főváros a Szalonnal kötött szerződést felbontja, a Szalon még nem kapta meg. De nagyon természetes, hogy azt a Nemzeti Szalon a székesfőváros közgyűléséhez meg fogja feleltetni.

— **A difteritisz-járvány.** A difteritisz-járvány elterjedésének következtében a polgármester tudvalevőleg elrendelte az elemi iskolák bezárását. Ennek és a járvány elfojtására tett más intézkedések tudomásul vétele céljából a közegészségügyi bizottság ülést tartott *Kabdebó János* dr. elnöklésével. *Posgay Lajos* dr. városi főorvos jelentette, hogy október hónapban 50 difteritisz eset volt a mai napig, ebből 21 fiú, 29 leánygyermek. 2—5 éves 18 eset, 6—10 éves 28 eset, 11—15 éves 2 eset, 20—24 éves 1 esettel szerepel a kimutatásban. A tizenhat elemi iskolába járó gyermekek között 30 megbetegülés történt. Ezután elmondotta, hogy minden egyes esetben megteszik a tisztí orvosságok a törvény által előírt óvó, elkülönítő és fertőtlenítő intézkedéseket. *Avarffy Imre* és *Tisch Mór* doktorok javaslatára előterjesztést tesz a bizottság a polgármesternek és kéri az iparostanone iskola bezárását is. A betegség természetére vonatkozólag közölte a főorvos, hogy október hónapban négy halálozási eset volt. A polgármester ma a siketnéma intézet bezárását is elrendelte, mert ott is volt betegség.

A következő sorok közlésére kértek föl bennünket:

Tekintetes Szerkesztőség! Folyó hó 24-én „Difteritisz” című cikküknek meg volt a kellő hatása, mert az aradi elemi iskolákat bizonytalan időre bezárták. Elejét vették annak, hogy a difteritisz tovább terjedjen. Ezen figyelmük-

ért számtalan szülő gondol hálával a közlemény írójára. Hiszem, nem veszi rossz néven, ha talán a *kisdedóvodák* bezárására is fölívom figyelmét. Legnagyobb meglepetésemre láttam, hogy az óvodák, melyek az iskolák mellett vannak, még nyitva voltak. Az óvodák bezárása épp olyan fontos, mint az iskoláké, ide 3—6 éves gyermekek járnak, kik még inkább fogékonyasággal bírnak a betegségek iránt. Arad, 1909. okt. 26. Mély tisztelettel *Egy szülő*.

— **A lóvasúttársaság beadványának tárgyalása.** A közuti vasut részvénytársaságnak a lóvasut villamosítása ügyében a törvényhatósághoz beadott propezióit már ismertettük. A tanács a holnapi közgyűléshez azzal a javaslattal terjeszti ezt be, hogy az ajánlat tárgyalására küldjön ki a közgyűlés egy bizottságot a polgármester elnöklésével, az készítsen javaslatot és munkája elkészülte után tárgyaljon a közuti vasut igazgatóságával, a tárgyalás eredményéről tegyen jelentést a közgyűlésnek. A bizottság tagjaiul javaslatba hozza a polgármester: *Fetter Géza*, *Nemess Zsigmond* dr., *Nesnera Aladár*, *Révész Adolf*, *Ring Géza*, *Rosenberg Miksa* dr., *Reisinger Sándor*, *Szathmáry János*, *Szathmáry Károly*, *Virágh Lajos* törvényhatósági bizottsági tagokat.

— **Szerencsétlenül járt herceg.** *Rémából* táviratozzák: A *Messenger* jelenti Nápolyból: Az aostai herceg, aki likolai birtokán tartózkodott, leesett a lóról és kificamította jobb lábát. A herceget előbb *Fabiani* sebészhez, azután a *capo di Monte* palotába szállították. A herceg, kinek közérzése jó, mintegy négy hétig lesz kénytelen ágyban maradni.

— **A temesmegyei virilisták.** A napokban állították össze Temesmegye legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagjainak az 1910-ik évre érvényes névjegyzékét. A vezetők között több országosan ismert ember is szerepel. Így vezető virilisták Temesvármegyében *Wekerle Sándor* miniszterelnök, azután *Latour Vince* gróf, *Justh József*, *Baich Milán* báró, *Berchtold Lipót* báró, *Karátsonyi Jenő*, *Ambrózy Lajos* báró, aki különben *Newyorkban* él. A legtöbb adóval szereplő negyven virilista ilyen sorrendben vezet:

Wimpfen Siegfried gróf Málak 31701, *Manasz B. György* báró Murány 20525, *Jeszzenszky Béla* Temesvár 12012, *Woracziezky János* gróf Monostor 10859, ifj. *Nágel Henrik* Berény 7785, *Ambrózy István* báró Malonya 7494, *Latour Vince* gróf Hosszuszó 7974, *Telbisz Imre* dr. Temesvár 6705, *Beniczky György* dr. Folya 6587, *Féger István* Mercifalva 6552, *Féger Oszkár* Mercifalva 6552, *Ambrózy Gyula* báró Temesremete 6475, *Bissingen Nándor* gróf Buttyin 5359, *Braumüller Emil* Detta 6291, *Ambrózy Lajos* báró Newyork 5126, *Justh József* Mőricseöld 5109, *Szentkláray Jenő* dr. Temesvár 4750, *Cabdebó Lajos* Temesvár 5057, *Schneider Károly* dr. Bácskula 4714, *Juhos Gyula* dr. Aga 4712, *Szentiványi Oszkár* Ferendia 4497, *Gorove István* Gátája 4374, *Kasztory Mihály* Hodony 4325, *Engels János* dr. Temesvár 4117, *Muschong Jakab* Buziásfürdő 4001, *Králik István* Vojtek 4942, *Gyürky Viktor* gróf Temesgyarmatha 3901, *Wekerle Sándor* dr. Budapest 3504, *Baich Milán* báró Budapest 3479, *Klobusitzky János* Szkulya 8268, *Szalay Géza* dr. Detta 3164, *Montag Dezső* Birda 2946, *Montag Manó* Birda 2946, *Németh József* Temesvár 2820, *Gudenusz Ernő* báró Temesgyarmatha 2670, *Szathmáry Lajos* Vinga 2660, *Berchtold Lipót* gróf Soósd 2610, *Rósa József* Törökszákos 2606, *Ambrózy Béla* báró Temesgyarmatha 2499, *Karátsonyi Jenő* Danta 2445 korona adóval.

— **Elhunyt kamarai titkár.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Fritz Péter*, a budapesti kereskedelmi és iparkamara titkára [ma Budapesten hirtelen meghalt.

— **Millió ajándék.** Nagyváradról jelentik: *Rotschild Charles* szép ajándékkal lepte meg sógorát, *Wertheimstein* Henrik dr. belényesi főszolgabíró. Berettyóújfalui jelentés szerint 2 millió 500,000 koronaért megvásárolta számára a múltki apátság Margitta területén fekvő mintagazdaságát. A hatalmas birtok novemberben megy át az új földesur tulajdonába.

— **Nász a temesi főispán családjában.** *Szalay Géza* dr. nagybirtokos, Temesvármegye törvényhatósági bizottságának tagja, ma esküdt öök hűséget *Hertelendy* Nandine kisasszonynak, *Hertelendy Ferenc* főispán, főrendiházi tag leányának. Az esküvő alkalmából Temesvár városából és Temesvármegyéből számos üdvözlő sürgöny ment a zalamegyei Lesencetomajra. Temesvármegye közönsége és tisztikara nevében *Ferenczy Sándor* alispán meleg hangu sürgönyben gratulált a főispánnak és a fiatal párnak.

— **Lelkész-választás** *Battonyán*. Október 31-én lesz *Battonyán* az evangélikus református papválasztás. A hívők nagy része eleinte *Torma Béla* adminisztrátor mellé sorakozott, miután azonban a zsinati törvények szerint az adminisztrátor ugyanazon a parokián nem választható, helyette most *Nádházy Bertalan* békési h. lelkészt akarják megválasztani. Jelöltek még *Gulya*, *Bugyi*, *Baróty* és *Helessy* vidéki lelkészek is.

— **Pofoncata.** Szombaton délután levelezőlap érkezett a budapesti főkapitányságra. Névtelen följelentés volt. Azt tartalmazta, hogy két bankhivatalnok vasárnap reggel hat órakor pisztolypárbajt vív a cinkotai erdőben. A levélíró kérte a rendőrséget, hogy a párbajt, ha lehetséges, akadályozza meg. Pénteken reggel öt órakor még sötét volt mikor két detektív konflisba ült s elhajtott Cinkota irányába, hogy a titkázatos párbajozó feleket kinyomozza. Hat óra felé járt az idő, mikor megérkeztek. A detektívek elrejtették a konflist egy sűrű bozót mögé, aztán megindultak befelé, cserkészni. Fülelték jobbra-balra, sehonnán semmi nesz. Mar egészen bekalandozták az erdőt, midőn közvetlenül egymásután két hatalmas dörrenés reszketette meg a levegőt. A detektívek a hang irányában futottak, de már későn. A párbaj lezajlott az erdőmenti országúton. Mikor kifutottak a fák közül, akkor kapaszkodtak fel éppen a párbajhősök két készen álló gumikerekre. A konflissal utánuk vágattak, de nemcsak, hogy nem lehetett őket utolérni, de még a kocsiszámot se sikerült feljegyezniök a nagy távolság miatt. A rendőrség igyekezete tehát kárba veszett. A párbaj előzményei azonban sokkal érdekesebbek. Ezek az előzmények a szombatra virradó éjjelen játszódtak le az Oktogon-tér közvetlen közelében, Hajnalig mulatott az egyik orfeumban két bankhivatalnok s mindketten ugyanannak a táncosnőnek udvaroltak. A leányt együttesen hazakísérték s a kapu előtt mindketten fel akartak menni hozzá egy csésze théára, de úgy, hogy a másik gavallér odalonn maradjon. A szerelmi csatát csakhamar valódi háború követte, melynek folyamán a nekihevílt legények fejlődmi bőkezűséggel osztogatták egymásnak a pofonokat. A hadjáratnak csak a nagysókára felbukkanó rendőr vetett véget. Így született meg a lovagias affér, amely Cinkotán ért véget, az ártatlan levegő megsebesülésével. Az ifju Bayardok ugyanis két hatalmas lyukat lőttek bele.

— **Az idő.** Fiuméből jelentik: A szokatlanul tartós meleg őszi napokat két nap óta bőra és esőzés váltotta fel. A Monte Maggiore és a Fiumét környező hegyeken az éjjel már havazott is s a hegyoldalakat hólepel takarja. Reggelre az ég kiderült és ismét meleg az idő.

— Egy gyorsvonat összeütközése. Déváról táviratozzák: Ma reggel Alvinc állomáson a Budapest felé haladó 601. számú gyorsvocat hibás váltóállítás következtében összeütközött egy tehervonattal, mely a pályaudvaron állott. A tehervonat tíz kocsija teljesen összetört és a pályatest annyira megrongálódott, hogy a forgalmat csak átszállással lehet fentartani. Emberéletben nem esett kár. Szigorú vizsgálatot indítottak az összeütközés okozójának kiderítésére.

— Az aradi vesztőhely megváltására újabbán beérkezett adományok: Eddig befolyt 48,885.40 K, leítve Gyöngyös-Tarján község által küldött és tévesen ide bevételzett 4.— K, marad tényleges álladék 48,881.40 K. — Ehhez hozzá: Elek nagyközség 40.— K, Rimatamásfalva 3.80 K, Tabajdi Németh János Magyaróvár 4.— K, Csákovai főszolgabíró 8.20 K, Pélmónostor község (Baranyamegye) 5.— K, Tabajdi Németh János Ják 4.— K, Nagy Károly vendéglős Balászfalva 3.— K, Arad—csanádi egy. vas. műhelymunkásai 36.24 K, Szatmárnémeti csizmadia ipartársulat 20.— K, Gállik Kálmán Pécsvárad 3.20 K, Balászfalvi függetlenségi és 48-as fiókkör 80.— K, Liptai Endre kir. jbró Tiszafüred 2.— K, Zombor város 100.— K, Kolér Gyula Budapest 6.— K, Feketabalog község előjárósága 3.— K, Aradi vasutas szövetség 50.— K, Erked község 5.— K, Pásztói ipartestület 29.58 K, Sokoróaljai főszolgabíró Tét 10.— K, Mihályi község Sopronmegye 3.— K. Összesen: 49,297 K.

— A szentgotthárdi diákok sztrájkja — melyről vasárnap irtunk — megszűnt. Ahogy a „M. T. I.” jelenti, a tanártestület a vizsgálatot megejtette és a tanulók közül négyet negyedfoku (igazgató elé idézés), kilencet ötöd-foku (tanártestület elé idézés), hármát hatodfoku (kizárás) büntetéssel sújtott. Az iratokat fölterjesztették a közoktatásügyi miniszterhez jóváhagyás végett. A tanulók közül 12 már rendszeren látogatja az előadásokat, egy kimaradását jelentette be.

— Csak egy virágszál! Az első borus, hüvös őszi napon megszólal a társadalom lelkiismerete. „Csak egy virágszál!” kér a halottaktól — a halál jegyeseinek. A népbetegség, a sorvasztó tüdővész ezerszámra szedi áldozatait szerte az országban és a halálozások száma ahelyett, hogy csökkenne, mindinkább nagyobbodik, mert nincs rá mód, hiányzik az anyagi erő, hogy ezeket a szerencsétlen embereket a haláltól megmentjük. Százával sereglenek ajtónk elé és vértelen ajkukon megindító esdek-léssel könyörögnek az életért és fuldokolva tör ki keblükből az élet után való sóvárgás. Közük több gyermekkel megáldott apák anyák kéri, hogy segítsük életükben, gyógyítsassuk a szanatóriumokban. És a társadalom csak úgy tudja a halál jegyeseinek ezt a kérelmét teljesíteni, ha — mint a múltban, — ezer meg ezer jószív ajánlja fel a halottak napja alkalmával a maga virágszálát a szegény tüdőbetegek megmentésére. A halottak napján csaknem mindenki elmegy a temetőbe, hogy felkeresse hozzátartozóinak a sírját és ha minden siron egy virágszállal kevesebb lesz, ha minden siron egy mécsessel kevesebb ég, e hiányzó virágszállból, e mécsvilágból pislog fel egy hal-dokló lélek és árvák, özvegyek bánatkönnyei örömkönnyekké válnak. Az aradi temetőben vasárnap, hétfőn és kedden gyűjtenek áldozatkész urinők a gyulai József főherceg-szanatórium részére. A temetőben urnákat állítanak fel az adományok befogadására. Azok, akik akár betegség vagy akadályoztatás miatt nem mehetnek ki a temetőbe, adományaikat eljuttathatják szerkesztőségünkbe is, vagy a mozgalom vezetőjéhez, dr. Múlek Lajosné urnához.

— Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— Milliomos és cselédleány. Fekete Mariskára, a Mezey színtársulat volt tagjára, aki — mint megirtuk — most mint mindenkeresi kenyerét — rámosolygott a szerencse. A lapok közlése révén sokan tudomást szereztek furcsa kis történetéről. Volt olyan, aki nevetett rajta, de nem hiányzott a sajnálkozó sem. Ezt bizonyítja az a levél is, melyet a napokban kapott egy fővárosi milliomostól: fenyőházi Fekete Miklóstól. A levél mely Dus postatiszt címére érkezett, érdekes ajánlatot tartalmaz. Írója elmondja, hogy ő a híres Fekete család sarja, és vele a család kihal. Ezt megakarja akadályozni és ezért hajlandó örökbe fogadni Fekete Mariskát, akinek már a neve is megfelelő lenne. A szegény leány örömmel vette kézhez a levelet s nagyon valószínű, hogy elfogadja az ajánlatot. Ez a tizedik levél amit kapott, de egyik sem volt olyan kedvező, mint ez.

— Pajkosságból lelőtt ember. Budapestről táviratozzák: Tegnap este Rákospalotán a Toldi-sor 9. számú ház udvarán Ágnes József kocsist jobb lapocka táján valaki meglötte. A golyó a lapockán át a mellébe hatolt és életveszélyes sérülést okozott. A gróf Károlyi-kórházba vitték. A tett elkövetésével Pásztor Dániel 13 éves fiút gyanúsítják, aki pajkosságból lövöldözött. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— Leesett a létráról. Ma délelőtt a Weitzer-vagongyárban Palotás Mihály egy körülbelül négy méter magas létráról lezuhant és hátgerincét törte el. Súlyos sérülésével a kórházba szállították.

— Születések, halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban október 26-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: Kohn Menyhért kereskedőségének Gyula nevű fia, Petro József máv. kocsirendezőnek Ilona nevű leánya, Peia György kocsisnak József nevű fia. — Meghalt: özv. Szöllösi Mátyásné 72 éves magánzónó, Deutsch Simon 30 éves pincér.

— Szabó féle pármái ibolya szappan a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes illata s bőrpuhító üdítő hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem vers nyezhet vele. Ha igazán finom szappannal akar mosdani, felesleges, hogy drága külföldi szappant vegyen. Egy darab 70 fill., 3 drb. 2 kor. Készíti Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. Kapható Aradon Vojtek és Weisz, Hánzu Nesztor és Hegedűs Gyula cégeknél. 3943

— Perzsa szőnyegraktáramat a Neuman-palotában Széchényi-utcai oldalon megnyitottam. Szíves pártfogást kérek. Tisztelettel Schwarcz Zsigmond. 3811

— Kobrak cipők legjobbak a világon! Csak Lányi Marcellnál a színházzal szemben, Atzél Péter-utca 1. kaphatók. 3884

— A nagyközönség szíves figyelmébe ajánljuk Nádler Lajos Andrassy-tér 20. szám alatt levő uri és női divatruházatát, hol teljesen friss árúk közismert olcsó árakban kaphatók. 3706

— Felhívjuk az uriközönség figyelmét Hirsch Antal uri szabó műtermére, Andrassy-tér 18. sz., hol a legfinomabb szövetekből elegáns és olcsó ruhák szerezhetők be. 3632

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357
Kiadóhivatali éshirdetési osztály — — 151

A lefoglalt jeggyűrű.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, október 26.

A sors ökölcsapása keményen lesújtott Fritz Péter budapesti fogtechnikusra. Öt héttel ezelőtt boldog vőlegénye volt egy szépséges hajadonnak, akinek sok ígérő tulajdonsága közül a hozománya tette a legmélyebb hatást a lelkére. Már csak néhány nap választotta el az esküvőtől a szerelmes fogművészt, amikor egy kellemetlen eset kilódtotta a boldogságból.

Fritz Péter ma a vádlottak padján ült. A bírák és a hallgatóság érdeklődését azonban nem annyira az a megható eset ragadta meg, mely ilyen végzettszerűen markolt bele az életébe, mint az öltözete. Elsőben is föltűnt a gallérja, mely egy fekete pólyából emelkedett ki olyan szertele-nül magasra, hogy a fülét surolta. Ehhez járult egy fehér frakk-mellény, rövid, szürke kabát, fekete nadrág s a cipője fölött világos sárga kamásli. Ebben a vegyes fölvágottra emlékeztető dresszben kissé komikus benyomást tett a vádlott s majdnem kárba veszett minden igyekezete, hogy az eset tragikus részeit előnyösen kidomborítsa.

Hatóság ellen való erőszakkal vádolták. A susztere bepörölte s ráküldte a végrehajtót, hogy foglalja le az ingóságait. Fritz Péter még ágyban volt, amikor a hivataln vendég megjelent nála. A végrehajtó sasszeme meglátta a mosdószekrényen a gyanútlan fogtechnikus jeggyűrűjét, az egyetlen figyelemreméltó ingót az egész müteremben s le akarta foglalni. Fritz Péter bömbölve ugrott ki az ágyból, rávetette magát a végrehajtóra, hogy kiragadj a kezéből a gyűrűt. A gyűrűt nem menthette meg, de a végrehajtót dulakodás közben többször oldalba rugta. Ezért ült ma a vádlottak padján. A védekezésből csak azt jegyezzük föl, hogy a végrehajtó a foglalással halálos dö-fést mért a boldogságára, mert a menyasszonya annak következtében hatályon kívül helyezte az eljegyzést, a hogy a boldogtalan ember magát diszkrétül kifejezte.

A törvényszék figyelembe vette ezt a nyomós enyhítő körülményt s mindössze harminc korona pénzbüntetésre ítélte a vádlottat.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Asztalos Sándor-társaság szerdán este 8 órakor rendes helyiségében ülést tart, melyre a tagok megjelenését kéri az elnökség.

SPORT.

+ Maione Vincenzó vivóiskolájában már teljes erővel folyik a tanítás. A kitűnő mester tanítványai kényelme érdekében nem kimélt áldozatot és kibérelte a „Fehér Kereszt” nagy-termet, valamint a mellette levő kisebb termet, melyet öltözőnek rendezett be. A mester, aki a római mesteriskolának egyik legtehetségesebb tanítványa volt, úgy a tör-, mint a kardvívásban ad leckéket és az 6 keze alatt néhány hó teljesen elegendő a vívásban való jártasság megszerzésére. Maione egész délután rendelkezésre áll tanítványainak és jelentkezéseket bármikor elfogad.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Sepsiszentgyörgy. Folytassa. Szívesen látjuk az ilyen intimitásokat.

Vidéki. Még olyan ígért mellett se közölhetjük.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, október 26

Végre kaptunk csapadékot, amely a vetésekre jótékony hatással van és általában a mezőgazdasági állapotra kedvezőnek mondható.

A gabonaüzlet irányzata tartós szilárdság után, főként a kedvező kilátásokra ellanyhult.

A mai piacon eladásra került:

1000 mm. buza	14.20—14.40
100 mm. rozs	9.10—9.20
100 mm. zab	7.—7.10
100 mm. árpa	6.80—6.90
800 mm. tengeri	5.30—5.40

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronátban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, október 26.

Amerika 1½-él olcsóbb. Készáru: Kínálat mérsékelt, vételkedv pang, üzletelen, lanyha.

Arak 50 kilónként számítva:

	Délj zárlat	2 órai zárlat
Buza 1909. okt. erre	14.87—14.88	14.80—14.81
Foas 1909. októberre	0.00—0.00	9.70—9.71
Zab 1909. októberre	0.00—0.00	6.43—6.44
Buza 1910. áprilisra	14.07—14.08	14.04—14.05
Ros 1910. áprilisra	10.11—10.12	10.12—10.13
Zab 1910. áprilisra	7.64—7.65	6.82—6.83
Tengeri 1910. májusra	6.80—6.81	6.81—6.82

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény 658.25

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1909. október 26.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos uj	13.35—13.40
76 " " " " " " " "	13.40—13.50
77 " " " " " " " "	13.50—13.60
78 " " " " " " " "	13.60—13.70

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos uj... ..	13.30—13.35
Ros uj... ..	9.10—9.20
Árpa uj	6.40—6.50
Zab uj	6.80—6.90
Tengeri régi	7.35—7.40

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 26. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 146—48 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 147—149 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslétszám: október hó 23. napján volt készlet 25326 darab, október 24. napján felhajtott 206 darab, okt. 24. napján elszállított 209 október 25. napjára maradt készletben: 25.086 darab.

A hírtott sertés üzlet irányzata változatlan.

IDEGENEK ARADON.

— Október 26. —

Fehér Kereszt szálloda. Katona Ferenc borszállító Szeged. — Hotorán ügyvédjelölt Vihagos. — Wultz Gyula pék Topánfalva. — Stern Henrik utazó Bécs. — Fekete Jakab iparoktatási igazgató Budapest. — Krausz Péter bőrkereskedő Versec. — Klein Lajos utazó Budapest. — Dobrea Fábrián kereskedő Facset. — Virágh Pálné birtokos neje Kolozsvár. — Zilaby Gyula igazgató Debrecen. — Hoffman Antal tüzérhadnagy Temesvár. — Zilzer Rezső utazó Budapest. — Bartavári Bartuska Miksa honvéd gyalogsági tábornok Lugos. — Königh Henrik utazó Kolozsvár. — Weil Rudolf utazó Bécs. — Mitzky B. M. utazó Budapest. — Róth Ferenc utazó Budapest. — Manhart Henrik utazó Budapest. — Hein Miksa utazó Budapest. — Krausz Adolf mérnök Temesvár. — Ni-Petta Béla min. zámellenőr Budapest.

Központi szálloda. Tolbisz János plébános Nagylak. — Braun Jakab utazó Budapest. — Almay Olivér földbirtokos Halmagyucsuc. — Winkler Ernő utazó Delta. — Gellért Gyula utazó Budapest. — Takács Jenő utazó Budapest. — Sigmund Henrik utazó Budapest. — Stein Mátyás utazó Budapest. — Bakó Mihály utazó Budapest. — Szedlacsek Gyula utazó Budapest. — Pronay Ernő ügyvédjelölt Békéscsaba. — Lukics Ignác utazó Budapest. — Vugar Mór utazó Budapest. — Lang Sándor utazó Budapest. — Kenezber Mór utazó Resica. — Oprea György utazó Budapest. — Bert Jakab utazó Budapest. — Binet Bernát utazó Budapest. — Szuger József utazó Budapest. — Hoffman Ernő utazó Kaloosa. — Singer Róbert utazó Budapest. — Majer Vilmos utazó Budapest.

Pannónia szálloda. Mikháry Lászlóné máv. tisztviselő neje Gödöllő. — Simonyi Sándor dr. orsz. gyül. képviselő Budapest. — Bayor Lipót birtokos Győr. — Brum Farkas utazó Bécs. — Steiner Ede dr. ügyvéd Budapest. — Pempilin Costea papnövendék Németboksán. — Klonkai Ferenc orgonaépítő Szeged. — Moskovitz Lajos utazó Makó. — Fábrián Béla utazó Budapest. — Fridl József utazó Bécs.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1909. évi október hó 27-én:

A) bérlet.

A) bérlet.

Itt először:

A lilium.

Színmű 4 felvonásban. Írták: Pierre Wolff és Gaston Leroux. Fordította: Heital Jenő.

SZEMÉLYEK:

De Maigny gr. Keszler E.	Christiane	Kápolnay J.
Chaureloche Várnay Jenő	Odette	Novák Irén.
Arnault Dely Lajos.	Denise	Harmath J.
Gerard Beregi S.	Cernay	Ditrői Mór.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bárá Simenyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. október 27-én, szerda:

1. Bájos éj. Humoros. — 2. Kávéterme és. Természet után. — 3. Török büvé-z. Humoros. — 4. Szerelem és politika. Dráma. — 5. A felső Rajna vidéke. Természet után. — 6. Hazaszeretet. Dráma. — 7. Pali találka. Humoros. — 8. Kéz- és lábneki művész. Akrobata jelenet. — 9. Bieriot budapesti felzárása.

Előadások délután 6 órától kezdve.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrázsza.

NYILTÉR.*

Szénüzletünket

jelentékenyen megnagyobbítva

Andrássy-tér 14. sz. Hermann-palotából

Boros Béni-tér 2. szám

≡ áthelyeztük. ≡

A közeledő fűtési időnyre bármily mennyiséget akár azonnali szállításra, akár előjegyzésre a fűtési időny tartamára e hó folyamán

kedvezményes áron

eszközlünk s igen ajánljuk ezen önként nyújtott elő-ny igénybe venni.

Becsés rendelvényeit új iródnkban úgy mint eddig személyesen, levelező-fapon vagy

Telefon szám 139.

kérjük s jegyzünk figyelmes és gondos szolgáltatunkról biztosítva, kitünő tisztelettel

Kneffel Károly és fia

szénnagykereskedése

Boros Béni-tér 2.

Kneffel-ház.

1451

zel gyomor, vesé, hólyag és
bélbántalmaknál oala-
mint asthma bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.

KAPHATÓ Nagy Farkas
és Fejér Gyula cégeknél
8415 Aradon

Uszi cipő-újdonságok.

Valódi

amerikai cipők

Weinberger János cipő áruházában

kaphatók.

2096

Arad, Andrássy-tér 20.

Telefon szám 319.

Mielőtt kályhát vásárolna, tekintse meg

SZILÁGYI ÉS TÁRSA,

ARAD, Boros Beni-tér 15.
szám alatt létező, remek-
kül felszerelt kályha
gyári raktárát.

Zenei ujdonságok.

Fráter Lóránt nótáskönyve,

mely 18 kiváló Fráter-dalt tartalmaz, ismét kapható **2 koronáért**. Vidékre **2 K. 20 fillér** bérmentes küldéssel.

„Sang u. Klang“

(Dal és zene a 19–20-ik században.)
V-ik legújabb sorozat. Tartalmaz 93 elsőrendű szerzeményt 150 korona bolti árban. **Kapható 15 koronáért.**

Továbbá a leghiresebb opera potpourrik II oldal tartalommal, u. m. Troubadour, Traviata, Rigoletto, A zsidónő, Szent Iván-éji álom, stb. stb. **24 fillérjével** kaphatók, míg a készlet tart.

Zenekölcsöntáramból e napokban 2000 darab fölösleges hangjegyet, operetteket, népdalokat, operákat, táncdarabokat, szalondarabokat stb. **fél és harmadárban** árusítok.

Veszek átjatszott hangjegyeket, zongora- és hegedű-iskolákat és gyakorlatokat, valamint egész könyvtárakat is legméltányosabb árban.

Kerpel Izsó

könyv-, zenemű- és papirkereskedése, kölcsönkönyvtára és zenemű kölcsönző-intézete

Arad, Andrassy-tér 20.

Varrodák figyelmébe

ajánlja

mérték könyveit Pichler Sándor

üzleti könyv, papír- és írószerszerek kereskedése
Arad, Szabadság-tér 1.

Az összes divatlapokra előfizetések elfogadtatnak. 2922

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli

motorokat

kikölesönöz, elad és felszerel 3191

Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos csengő berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

Halottak
napja
alkalmával

bátorkodom a t. c. közönségnek saját készítményű mű- és élővirág koszorúimat gyári árak mellett szíves figyelmébe ajánlani. — Nagy raktár levél-, pálma-, gyöngy- és acélkoszorúkból. — Szíves pártfogást kér 4031

Neumann Róza

virágüzlete Arad, A. sz. Sándor u. 10., a gyógyszerházzal szemben.

— Legolcsóbb bevásárlási forrás. —

16878—1909. Kb. szám.

Kérvénye az aradi hitelbank és takarékpénztár részvénytársaságnak 100000 korona alaptőkéjének 10000 korona alaptőkére való leszállítása iránt.

VÉGZÉS.

Mielőtt a kir. törvényszék az alaptőke leszállításához az engedélyt megadná a részvénytársaság hitelezőinek meghallgatására határoapul 1909. évi november hó 9 napjának d. e. 11 órája az aradi kir. törvényszék I. em. 73. számú szobába kitűzték mely határnapra az aradi hitelbank és takarékpénztár részvénytársaság hitelezői az Aradi Közlöny című lapban egy ízben közzeteendő jelen idező végzés útján megidéztetnek. A tárgyalásra meg nem jelenő hitelezőkről az fog feltételeztetni, hogy az alaptőke leszállításához hozzájárulnak. Folyamodó Aradi hitelbank és takarékpénztárnak meghagyatik, hogy az Aradi Közlönynek jelen végzés közzétételét tartalmazó lappéldányt a tárgyalási határnapon a királyi törvényszékénél mutassa be.

Arad, 1909. évi október hó 24-ikén a kir. törvényszék mint kereskedelmi bíróságtól.

4073

Heller,
kir. tsz. bíró.

31122—1909.

Hirdetmény.

Az 1909. évi szeptember hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyi biztosság által küldött összeirási jegyzék 15 darab ívét az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t.-c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1909. évi október hó 20-tól számítandó 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségél közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekelt, névszerint Baumann Ignác, ki italméresi engedélyt kapott, nemcsak megtekintheti, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezett, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségél észrevételeket.

Arad, 1909. október 15.

A városi tanács.

Nagymennyiségű

pléh-pánt

és

maculatura

jutányos áron

eladó.

16691—1909. kh.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium 61369—II/89. sz. alatt kelt intézkedéssel jóváhagyott 12657—884. sz. szabályrendelete alapján azon ház és telek tulajdonosokat, kiknek házuk előtt a járda kövezet, vagy aszfalt burkolattal ellátva nincsen, felhívom, hogy telkeik előtt a gyalogjárót folyó évi november hó 30-ig terjedő idő alatt 1 $\frac{1}{2}$ méter, az ennél keskenyebb járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homok réteggel akként látassák el, hogy a víz lefolyó árok vagy folyóka felé 5 centiméternyi eséssel birjon.

Köteles továbbá háztelek tulajdonos a gyalogjárók mellett elvonnuló vízlevezető árkot telke és háza utca vonalának hosszabbban a városi mérnöki hivatal által előírt utasítás és méret szerint kiásatni és azt tisztán tartani, nemkülönben köteles ezen vízlevezető árkokon keresztül a kocsijáratnál hidat építeni s azt folyton jó karban tartani.

Kik ezen rendeletnek eleget nem tesznek, 4 koronától 50 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetnek és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető költségére minden további felhívás nélkül hivatalból fog eszközöltetni.

Tekintve, hogy a Maros vizállása ezidő szerint igen kicsiny ajánlom, hogy a homok szükségletét az erre utaltak a nagyobb vizállás beallta előtt szerezzék be, mert azon szokásos védekezés, hogy a homokolás a magas vizállás miatt nem eszközölhető, figyelembe vétetni nem fog.

Arad, 1909. évi szeptember hó 12-én.

Sarlot,
főkapitány.

SALZER NELLI női-kalap Szabadság-tér 10. divatterme

Nagy választék Párisi, Bécsi, Prágai kalap-modellekben. Kalap átalakításokat eszközölök.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A k i n e k

Ismeretség híján

házasúrra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, lapánra, gazdatisztra, kulcsárra, vinczellérre, kertészre, kulcsárra, gazdasszoyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.

A k i

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterületet, kocsit, lovat, halászatot, telket.

A k i

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát, üzletet, műhelyt, lakást, stb. vagy

A k i

mindeneket vétel vagy bérbe vétel céljából keresek;

A k i

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értezt, ha az

"ARADI KÖZLÖNY" kis hirdetési

rovatát használja.

Használt

kényelmes, könnyű egyfogatut keresek megvételre. Ajánlatokat kérek Árpád-tér 5. II. 32. címre. 4068

Keresek

mielőbbre egy 2, esetleg 3 szobás csendes lakást. Cim: Deák F.-u. 87., özv. Wally Józsefné. 4068

Teljes évfolyamok

az „Uj idők“, képes folyóiratok K. 4-től feljebb. „Das Buch für Alle“, „Zur guten Stunde“ stb. már K. 2 feljebb. Kaphatók Krausz Paulin könyv- és papirkereskedésében, Színházépület. 8241

Egy fél hosszú

bő szabású télikabát és blousok eladók. Teleky-utca 10.

Boros Béni-tér 8. szám alatt

kiadó üzlethelyiség. Ugyanott betonozott pincék kiadók. 8991

Egy jó fűszeres segéd,

ki a román nyelvet is bírja, felvétetik Weisz Mórnál, Petrozsényben. 3989

Ügyes fiatalember

havi fizetéssel felvétetik, ki meghatározott helyen újságokat árulna. Bővebbét a kiadóhivatalban.

Kerestetik

expediciónkba egy jó írással bíró leány.

Megjelent

Bodrogi, Kár, kár, kár (Alkonyat száll a pusztára) című közkedvelt magyar népdala, zongorára 1 kor. 50 fill. Kapható Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad, Andrásy-tér 16. sz. 178

Vidéken

egy ház kerttel, üzlethelyiség és jó forgalmu régi kocsimával szabad kézből eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4054

November 1-sőre

kerestetik egy szép két szobás lakás, összes mellékhelyiségekkel. Cim a kiadóhivatalban. 4050

Keresünk

két személyes családhoz bejárónét könnyű munkára. Cim Kölcsey-utca 9a. 4058

Egy tanuló

Soltész Andor hentes és mészárosnál azonnal felvétetik Kovaszinon. 4047

Veszek tudományos könyveket

szépirodalmi műveket és egész könyvtárakat, szintegy hangjegyeket is a legmagasabb áron. Az összes zsebalaku albumok, melyek 25-30 korona értékű legkiválóbb hangjegyeket tartalmaznak, 2 koronáival kaphatók Kerpel Izso könyvkereskedésében, Arad. 8911

Alkalmi vétel!

Az október 29-én kezdődő vásár alkalmával kitűnő minőségű karlsbadi, fayance, majolika és

TARAKOTA

porcellán áruk

gyári áron adatnak el a

Ferencz-téren felállított pátorban.

Igen ajánlatos, hogy a már ugyis közeledő karácsonyi és újévi, megyasszonyi és alkalmi ajándéktárgyakat most szerezzük be, mert ilyen alkalmas vétel csak igen ritkán kínálkozik, különösen most, a mikor a legszebb, legfinomabb és legmodernebb újdonságokkal szolgálhatok t. vevőimnek.

Ti ztelettel kérem a n. é. közönség szives támogatását.

Himler H., Ferencz-tér.

Egy teljesen berendezett gazdaságban egy szakavatott

Azonnali belépésre kerestetik

gazda gépész,

amely több évi prakzissal bír, magyar vagy német ember, románul jól tudó,

aki a gőzeke-bérszántást önállóan végezni tudja.

Megfelelő gyakorlattal bírók előnyben részesülnek. — Állandó állás. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével

azonnal állást kaphat.

Cukorgyárhoz, Mezőhegyes

küldendők. 4067

Megtudja e lap kiadóhivatalánál. 4065

5056—1909. szám.

Szesz eladási hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtok mezőgazdasági répaszesz gyáraiban előállított szeszből:

1000 hectoliter contingens finomított szesz

folyó évi november hó 25-én délelőtt 11 órakor Mezőhegyesen a ménésbirtok igazgatóságától zárt írásbeli ajánlatok alapján tartandó versenytárgyaláson eladásra bocsájtatik.

Ajánlattevők felhivatnak, hogy az egy koronás bélyeggel és részletes feltételekben kitüntetett bánatpénzzel ellátott sajátkezűleg aláírt ajánlatokat, melyeknek borítékára „Ajánlat szeszre“ felírandó folyó évi november hó 25-én délelőtt 11 óráig a mezőhegyesi m. kir. ménésbirtok igazgatóságánál nyújtsák be, később érkező, valamint a feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az eladási részletes feltételek a vezetésem alatt álló miniszteriumban a gazdasági főigazgatónál (IV. főosztály) valamint a mezőhegyesi ménésbirtok igazgatóságánál megszerezhetők és kívánatra megküldetnek.

Budapest, 1909. évi október hó.

4070

Földmívelésügyi Minister.

Ajánlati versenyhirdetés.

Néhai Eisler Herman mpécskai fakereskedő hagyatékát képező faáruraktár, amelynek a becsértéke 15336 kor. 88 fillér, továbbá az üzleti telek és az ujonnan épült lakóház, amelynek becsértéke 23000 korona, a tulajdonos elhalálása folytán szabadkézből eladatik. Az üzlet azonnal átvehető. A becsérték 10 %-ának bánatpénzül letétele mellett beadandó ajánlatokat alólirott fogad el 1909. november 6-ig bezárólag és pedig ugy az üzleti telephelyre és az áruraktárra együtt, mint különkülön is mindegyikre. Az ajánlatok tárgyában az érdekeltek 1909. november 7-én fognak határozni, fentartják azonban jogukat, hogy ha megfelelő ajánlat nem tétetik, az értékesítést más módon eszközöljék. Az áruraktár megtekinthető a helyszínen, közelebbi felvilágosításokat alólirott ad.

Dr. Szöllösi Zsigmond,

ügyvéd, mint néhai Eisler Herman örökösének és hitelezőinek megbízottja.

4071